

SYSMÄ

TALOUSARVIO 2025

Taloussuunnitelma 2025 - 2027

Kunnanhallitus	9.12.2024	§ 270
Kunnanvaltuusto	16.12.2024	§

Sisällysluettelo

YLEISPERUSTELUT	4
KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	4
TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT.....	6
YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA KUNTIEN TALOUS.....	6
SYSMÄN KUNNAN STRATEGIA.....	8
SYSMÄN KUNNAN TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT	11
TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITTELUN PERUSTELUT.....	13
VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET	16
VUOSIKATTEEN RIITTÄVYYS POISTOIHIN.....	19
TOIMINTAKATTEEN KEHITYS	20
TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	20
KUNNAN ORGANISAATORAKENNE	21
KONSERNIOHJAUS.....	24
VASTUUT JA PÄÄTÖSVALTUUDET	25
KÄYTTÖTALOUSOSA	26
VAALIT (sitova).....	26
<u>KESKUSVAALILAUTAKUNTA</u>	26
KUNNANVALTUUSTO (sitova).....	27
TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	27
TILINTARKASTUS (sitova).....	27
KUNNANHALLITUS (sitova).....	28
YLEIS- JA HALLINTOPALVELUT (sitova)	29
ELINVOIMA- JA MAASEUTUPALVELUT (sitova)	31
LOMITUSPALVELUT (sitova)	35
MAA- JA METSÄTILAT (sitova)	37
KAAVOITUS (sitova)	38
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO (sitova).....	39
HYVINVOINTIVALIOKUNTA.....	40
SIVISTYSTOIMEN HALLINTO (sitova).....	40
KOULUTOIMI (sitova)	41
VARHAISKASVATUS (sitova)	44
KUNNAN VAPAA-AIKATOIMI (sitova)	45

TOIMINTAYMPÄRISTÖVALIOKUNTA.....	52
TEKNINEN HALLINTO (sitova)	52
YMPÄRISTÖNHOITO (sitova)	53
YMPÄRISTÖNSUOJELU	53
KIINTEISTÖT (sitova)	54
LIIKELAITOKSET (sitova)	55
VESIHUOLTOLAITOS	55
YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTA (sitova)	56
JÄTEHUOLTO (sitova)	57
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ.....	59
INVESTOINTIOSA.....	60
TULOSLASKELMAOSA.....	61
RAHOITUSOSA.....	62

YLEISPERUSTELUT

KUNNAJOHTAJAN KATSAUS

Yleistä

Elämme aikoja, jolloin talouden ennustaminen on suhteellisen vaikeaa. Sote-uudistuksen jälkimainingit, työllisyyspalveluiden tuleva uudistus ja talouskriisi ovat tekijöitä, joiden kokonaisvaikutuksia kuntakentässä on erittäin vaikea arvioida. Sysmän kannalta on toki positiivinen asia, että valtionosuusuudistus siirtyi eteenpäin, koska Sysmä on ollut tässä voittajien puolella. Tuleva talousarviovuosi 2025 ja suunnitelmavuosi 2026 mennään vielä näin, mutta miten jatkossa? Tulevassa VOS- uudistuksessa jokainen kunta toivoo olevansa voittaja. Se on kuitenkin mahdoton yhtälö, sillä rahaa ei ole jaossa yhtään enempää. Se tulee tarkoittamaan sitä, että kun jokin kunta saa rahaa, otetaan se toiselta kunnalta pois. Saamme nähdä, miten tämä ns. ”nollasumma-peli” tulee vaikuttamaan Sysmässä.

Sysmän talous ja investoinnit

Sysmän kunnan talousarvio näyttää noin 800 t € ylijäämää. Myös suunnitelmavuodet näyttäisivät ylijäämäisiltä ja olisivat suurin piirtein samaa suuruusluokkaa kuin tulevana vuonna 2025. Sysmä on hyötynyt valtionosuuksissa sotetasauksista ja nyt kun valtionosuusuudistus lykkääntyi vuodella niin seuraavat 2 vuotta ovat vielä melko hyvin ennustettavissa. Sysmän kunnan talouden tunnuslukuja sekä muita tunnuslukuja voit tarkastella hiljattain käyttöön otetusta kuntakortista. Kuntakortti löytyy kunnan kotisivuilta.

Investoinneissa keskitytään vuonna 2025 infraan, korjataan katuverkkoa sekä vesi- ja viemärilaitosta. Vuonna 2025 investoinnit ovat n 2,5 milj. eur. Olen investoinneista teknisen johtajan kanssa samalla linjalla. Sysmällä on maan alla korjausvelkaa ja nyt on oikea aika keskittyä infran kunnostamiseen. Lisäksi katuverkko kaipaa päällysteitä. Tiestön parannustarpeita on ympäri Suomen. Hartaasti toivon, että Elyn kukkaro rakoilisi Elyn vastuulla olevien tieosuuksien parantamiseen Sysmän alueella. Keskeisinä Mt 612 Sysmän keskusta- Luhanka, Mt 413 Sysmän keskusta- Valittula. Lisäksi Mt 4131 Sysmän keskusta- Suopelto tarvitsisi päällysteen uusimista. Infran kunnostamisen lisäksi Ohrasaaren kehittäminen jatkuu ja toivottavasti saamme oman investointirahamme lisäksi myös hanke- rahoitusta.

Senaattikiinteistöjen toimitilaohjelma valmistui syksyllä -24 ja siitä saamme tärkeää tilastotietoa kiinteistömassan hoitoon ja päätöksentekoon. Tulevina vuosina tarkastellaan myös kunnan vuokra-asuntokantaa ja tehdään päätöksiä siitä mitä kiinteistöjä pidetään, kehitetään, myydään tai puretaan. Vuokratalo-yhtiön nykytila ei ole häävi ja korjausvelkaa on kertynyt jo lähes kestämaton määrä. Toivon Vuokratalo-yhtiön tilanteen korjaamiseksi päättäjiltä yksituumaisuutta ja kunnan kokonaisedun hahmottamista, jotta asiaan saataisiin välttämätöntä parannusta. Tämä prosessi tulee varmasti herättämään tunteita ja keskustelua, mutta toivon asiaa lähestyttävän faktojen, talouden ja riskinhallinnan näkökulmasta riittävän analyttisesti.

On tärkeää, että nykyisiä työpaikkoja ja elinkeinoja ylläpidetään. Maa- ja metsätaloudella on ollut ja tulee olemaan iso rooli Sysmän tulevaisuudessa. Tämän lisäksi Sysmässä on monipuolista yritystoimintaa, joista jokainen on kunnalle yhtä tärkeää. Uusia avauksia voisi olla luvassa luontomatkailusta ja sen kehittämisestä. Varsinkin järvimatkailun kehittäminen ja Suur-Päijänteen rengasreitti on kiinnostava avaus, jonka pilotointiin Päijät-Hämeen liitto on myös ilmaissut vahvan kiinnostuksensa edunvalvonnan näkökulmasta. Tämä tarkoittaisi

yhteyden palauttamista välille Sysmä-Kuhmoinen (Padasjoki), jolloin juotavan hyvä Päijänne voitaisiin ylittää itä-länsi suunnassa. Tällä reitillä liikennöi aiemmin Autolautta Linta aina vuoteen 1999 asti.

Kunta on myös päättänyt aloittaa taajamassa keskeisten alueiden kaavoituksen päivittämisen ja se luo mahdollisuuksia mielenkiintoisille ja houkutteleville kaavahankkeille, joiden toivotaan kiinnostavan ulkopuolisia investoijia. Kunnan tehtävä on mahdollistaa liiketoiminta, ei osallistua siihen. Talasniemen kaavan on tarkoitus edetä hyväksymisvaiheeseen vuoden 2025 aikana.

Kunnanvaltuutetut etsivät hyvän arjen reseptejä

”Sysmän kunnanvaltuutetut ovat työstäneet syksyn 2024 aikana näkemyksiään kunnan tulevaisuudesta. Työstämisessä hyödynnettiin ensimmäistä kertaa osallistavaa työskentelytapaa, mikä oli monelle valtuutetulle uusi, mutta hyvä kokemus. Aktiivinen työskentely auttoi ymmärtämään erilaisia näkökulmia entistä paremmin, ja työskentelyn aikana käytiin syvällisiäkin keskusteluja kunnan monivaiheisesta menneisyydestä ja nykytilasta. Projektiin osallistuneet valtuutetut päätyivät esittämään, että Sysmässä palattaisiin perusasioiden äärelle: luomaan hyvää kuntaa ja arkea **kaikenikäisille** kuntalaisille. Osallistuneet valtuutetut esittävät, että kunnassa ryhdytään panostamaan erityisesti lapsiperheiden ja työikäisten hyvän arjen edellytyksiin. Lisäksi lapset, kouluikäiset ja nuoret nähdään tärkeinä sidosryhminä. Ympärikuoret työllistäjät ovat edellytys lapsiperheiden ja työikäisten pysymiseksi kunnassa. Haastatteluiden pohjalta tunnistetut hyvän arjen reseptit kirjattiin projektin loppuraporttiin. Hyvän arjen reseptit yllättivät tavallisuudellaan: *”Oli yllättävää huomata, miten tavallisia ja pieniäkin asioita kuntalaiset toivovat ja tarvitsevat.” - projektiin osallistunut valtuutettu.* Kun Sysmän kunnanvaltuusto on käsitellyt projektin tulokset ja tahtotilan, toimenpiteitä ja aikataulua hyvän arjen edellytysten rakentamiseksi ryhdytään konkretisoimaan osana kunnan tulevaa strategia työtä.”

Kunta on kuntalaisia varten ja Sysmä pärjää omilla vahvuuksillaan. Nyt toteutettu valtuutettujen Tahtotila-työskentely on vaatinut valtuutetuilta vahvaa sitoutumista ja kiitän heitä tästä. Hiki on hitsannut joukkueen ja käsitykseni mukaan työskentelymalli on antanut myös osallistuneille valtuutetuille paljon. Valtuutettujen ”joukkuehenki” on erittäin tärkeässä roolissa, kun he päättävät kuntalaisten valtuuttamina kunnan asioista ja tulevaisuuden linjauksista. Toivottavasti myös tuleviin kuntavaaleihin asettuu ehdolle ehdokkaita, joilla on vahva halu rakentaa **yhdessä ja yhteistyössä** Sysmälle hyvää tulevaisuutta. Näillä eväillä Sysmä voi luottavaisin mielin suunnata kohti tulevaa vuotta 2025.

Samalla haluan kiittää kuluneesta vuodesta virkahenkilöstöä, luottamushenkilöitä, kuntalaisia ja vapaa-ajan asukkaita hyvästä yhteistyöstä ja mielenkiintoisesta vuodesta!

Luonnollista loistoa kaikille vuodelle 2025!

Lasse Peltonen

vt. Kunnanjohtaja

TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA KUNTIEN TALOUS

Suomen taloudessa on vuoden 2024 loppupuolella nähtävissä pientä siirtymää parempaan. Inflaatio on laskenut, kuluttajien ostovoima on lisääntynyt palkankorotusten myötä sekä korot ovat kääntyneet laskuun. Silti kasvua tukevia lähteitä on vielä aika vähän. Investointien hyvä tasokin on kääntynyt selvään laskuun. Suomen pankin syyskuisen ennusteen mukaan bruttokansantuote supistuu kuluvana vuonna 0,5 %:a. Vuodelle 2025 ennustetaan 1,1 %:n kasvua ja vuonna 2026 ennustetaan kasvun olevan 1,8 %:a. Vuositasolla bruttokansantuotteen supistumisesta huolimatta Suomen talouden ennakoidaan jatkaneen varovaista kasvuaan kolmannella vuosineljänneksellä. Tilastokeskuksen mukaan bruttokansantuote kasvoi heinä-syyskuussa 0,4 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä. Vaikka kuluttajat arvioivat oman talouden tilan hieman kohentuneen, yksityinen kulutus ja kuluttajien luottamus on edelleen heikkoa. Yksityiset investoinnit ovat vähentyneet ja tämä näkyy erityisesti asuinrakennuspuolella. Käännettä ylöspäin ei ole vielä nähtävissä rakennusyritysten näkökulmasta katsottuna. Myönnettyjen rakennuslupien määrä on ollut laskussa. Julkisen puolen investoinnit eivät ole samalla tavalla kärsineet vaan ne ovat sen sijaan kasvaneet. Hyvinvointialueiden ja valtionhallinnon säästötoimet hidastavat silti julkisen puolen investointeja ja kulutusmenojen kasvua. Väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen yhdessä kasvattavat julkisen talouden menoja.

Työttömyysaste nousi syyskuussa 8,4 prosenttiin. Työikäisen väestön (20-64 vuotiaat) työllisyysaste oli 76,5 %:a. Työllisyys on ollut heikointa alkutuotannon, muiden palvelujen sekä rakentamisen aloilla. Suhdanteiden kohentuessa työttömyysasteen oletetaan asettuvan 7,8 prosenttiin vuonna 2026.

Mihin sitten kallistuisi ennusteissa? Lyhyellä aikavälillä riskit saattavat olla enempi negatiivisia. Maailmalla riittää jännitteitä niin Ukrainassa kuin Lähi-Idässäkin. Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset ongelmat taloussuhteissa muodostavat riskejä kansainväliselle kaupalle ja maailmanlaajuiselle vakaudelle. Donald Trumpin valinta Yhdysvaltojen presidentiksi uhkaa lisätä epävarmuutta Euroopassa, mikäli hän toteuttaa vaalikampanjassaan esittämät toimet. Mm. tuontitullien nosto heikentäisi eurooppalaisten tuotteiden viennin edellytyksiä.

Kuntaliitto toteutti elokuussa talousbarometrin. Sen mukaan kuntien talousnäkökymät ovat heikentyneet vuoden 2024 kevään talousbarometrin tuloksiin verrattuna. Puolet vastaajista arvioi, että kunnan talousnäkökymät ovat vuoden kuluttua huonot tai erittäin huonot. Painetta korottaa kunnallisveroprosenttia on kaiken kokoisissa kunnissa. Joka neljännessä kunnassa korotuspaine on 0,5 prosenttiyksikköä. 44 %:a kuntien talousjohtajista arvioi sopeutus- ja investointitoimien tarpeen olevan huomattava. Elokuun talousbarometriin suhteutettuna tuloveroprosenttia vuodelle 2025 korottavien kuntien määrä jäi kuitenkin odotettua vähäisemmäksi. Veroprosenttia korotti 68 kuntaa ja laski 4 kuntaa.

Valtion alijäämä pysyy edelleen korkeana pienentyen vain 0,5 miljardilla. Uutta velkaa otetaan yli 12 miljardilla. Talousarvioehdotuksessa hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan hieman kuntataloutta vahvistava. Soteuudistuksesta johtuvaa pysyvää valtionosuuden vuosittaista vähennystä (501 miljoonaa) lievennetään 277 miljoonalla eurolla. Kuntien valtionosuuteen osoitetaan 607 miljoonaa euroa TE-palveluiden järjestämiseen sekä 216 miljoonaa euroa työttömyysturvan laajennukseen.

Kunnallisverotuksen puolella ansiotulovähennys poistuu ja samalla summalla pienennetään valtionosuuksien verotulomenetysten kompensatiota. Toimenpiteen yhteisvaikutus on neutraali. Lisäksi kaikkien kuntien valtionosuuksia pienentää yhden prosenttiyksikön indeksijarru myös vuonna 2025. Muita hallitusohjelman esityksiä on mm. ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentäminen 120 miljoonalla eurolla sekä kuntien laskennallisten kotoutumiskorvausten leikkaus 58 miljoonalla eurolla. Välillisesti kuntapuolella kuluja kasvattavat myös arvonnäköverokantojen nostot. Syyskuun alussa voimaan tuli yleisen arvonnäköverokannan nousu 25,5 prosenttiin. Vuoden 2025 alussa arvonnäköverokannat nousevat edelleen, kun monien 10 prosentin verokannalla verotettavien tuotteiden ja palvelujen verokanta nousee 14 prosenttiin. Kuntapuolella tämä nostaa palveluiden ja tuotteiden hintaa silloin, kun veroa ei päästä vähentämään.

Valtionvarainministeriöllä on ollut pitkään työn alla kiinteistöverouudistus. Uudistuksella pyritään korjaamaan kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Alustavan aikataulun mukaan kiinteistöverouudistusta piti esitellä tänä vuonna viikolla 20, mutta uudistuksen valmistelu junnaa paikallaan, eikä valmista ole tullut. Kiinteistöverot ovat kunnille merkittävä tulonlähde, joten epävarmuuden tämän asian ympärillä soisi päättyvän. Uudistus on tarkoitus toteuttaa pitkällä siirtymäajalla ja kiinteistönomistajille kiinteistöveron muutoksien on tarkoitus olla kohtuullisia.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamista valmisteltiin selvitysmiesten Arto Sulosen ja Eero Laesterän johdolla. Lakeja odotettiin lausunnoille lokakuussa, jotta alkuperäisessä aikataulussa olisi voitu edetä ja uudistus olisi tullut voimaan 1.1.2026. Lokakuun loppupuolella saatiin vihdoinkin ministeri Anna-Kaisa Ikonenilta tieto, että uudistuksen voimaantulo siirtyykin vuodelle eteenpäin. Uudistuksen valmisteluvaiheessa oli jo varhain tieto, että uudistuksen tekemiselle tulee kiire, eikä tällä aikataululla kovin merkittävää ja perusteellista uudistusta kyetä tekemään. Uudistuksessa keskityttiin vain peruspalvelujen valtionosuusuudistukseen. Tarkasteluun olisi ollut hyvä ottaa muutkin kuntien tulopohjaan vaikuttavat erät. Ilmeistä oli, että valtionosuusuudistuksessa oli vaikea valita voittajat ja häviäjät ja uudistuksen haasteellisin osuus taisi tulla sote-eristä. Kuntakohtaisia valtionosuuksien nousuja ja laskuja oli vaikea rajata niin, että ne olisivat kunnille kohtuullisia. Kuntavaalien alla näin isot uudistukset olivat poliittisen päätöksenteon kannalta uskaliaita. Sysmässä sote-erien vaikutus valtionosuuksiin on 949 eur/as ja Sysmä kuuluu kymmenen sote-erillä eniten voittavien kuntien joukkoon. Kunnan voisi kuvitella olevan valtionosuusuudistuksessa häviäjien joukossa sitten, kun uudistus valmistuu.

SYSMÄN KUNNAN STRATEGIA

Kunnanhallituksen strategian mukaiset tavoitteet 2023-2025

Painopiste 1

Elinvoimainen

Tavoitteet				
1. Sysmässä kävijöiden määrä kasvaa	2. Parannetaan yrittäjyyden toimintaedellytyksiä	3. Elinvoimaohjelma vuosille 2023-2025	4. Monipaikkaisuus ja etätyömahdollisuudet	5. Elinvoiman ja monimuotoisuuden mahdollistava

Mittarit	
Talousarvion toteuma Mittaa koko painopisteen tavoitteita	1.1 Kävijämäärät Sysmässä
2.1 Uusien yritysten määrä x kpl 2.2 Uusien yritysten investoinnit 2.3 Ostovoimakasvu % / liikeyritykset 2.4 Kunta – liikeyritykset kumppanuus	
4.1 Hankerahoituksen hyödyntäminen monipaikkaisuuden ja etätyön mahdollisuuksien kehittämisessä	4.2 Luodaan monipaikkaisuuden tiloja yrittäjille
5.1 Uusien vapaa-ajan asuntojen määrä 5.2 Uusien asukkaiden määrä 5.3 Uusien asuntojen määrä	

Painopiste 2

Hyvinvoiva

Tavoitteet	
1. Tasapainoinen talous on kaiken päätöksenteon taustalla ja mahdollistaa kunnan palvelut ja investoinnit	2. Hyvän johtamisen ja tekemisen Sysmä
3. Hanketoiminnan osaaminen ja käytäntöjen kehittäminen	4. Hankkeiden ja apurahojen hyödyntäminen
5. Sysmän kunta tekee yhteistyötä hyvinvointialueen sekä järjestöjen kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi	
6. Hyvinvoivat lapset ja nuoret	

Mittarit	
1.1 Talousarvion toteuma ja investoinnit	1.2 Hyvinvointikertomuksen hyödyntämäinen palvelujen kehittämisessä
1.3 Strategian ja päätöksenteon yhteys	2.1 Vahvistetaan poliittisen johtamisen taitoja ja kykyä koulutuksen keinoin
2.2 Hankitaan ammatillisen johtamisen koulutusta	3.1 ja 4.1 Hankkeille haettu ja saatu rahoitus 4.2 Hankerahoituksella toteutetut hyvinvoinnin edistämistoimenpiteet
5.1 Kunnan hyvinvointisuunnitelma ja sen mittarit	5.2 Työhyvinvointikysely
5.3 HYTE-kerroin	6.1 Kouluterveyskysely

Painopiste 3

Uudistava

Tavoitteet	
1. Lukion kehittäminen ja kansainvälistyminen	2. Sysmän Yhteiskoulun kokonaiskasvatuksellinen konsepti
3. Lomituspalvelut osana Sysmän kunnan menestystä	4. Lomituspalvelut osana ruoantuotantoketjua ja huoltovarmuutta
5. Ammattimainen johtaminen monipaikkaisessa työyhteisössä ml. toiminnan kehittäminen ja uudistaminen	
6. Riskien arviointi ja ennakointi	7. Laadukas ja elinvoimainen toimintaympäristö

Mittarit	
1.1 Ulkopaikkakunnalta tulevat opiskelijat 1.2 Kansainväliset opiskelijat	2.1 Kouluterveyskysely 2.2 Kokonaiskasvatussuunnitelma
3.1 Lomituspalveluiden talous osana kunnan taloutta 3.2 Lomituspalvelu kunnan imagotekijänä	4.1 Asiakaspalvelukysely / lomituspalvelut 4.2 Tilakäyntien lukumäärä / lomituspalvelut 4.3 Pidetyt vuosilomapäivien lukumäärä/yrittäjä/vuosi
5.1 Taataan yhdenvertaiset ja laadukkaat lomituspalvelut 53 kunnan alueella	5.2 Osaamisen ja ammatillisen tason arviointi
5.3 Uudistava johtajuus	5.4 Työhyvinvointikysely
6.1 Riskien arviointisuunnitelma ja arvioinnin aikataulus	7.1 Uusien työpaikkojen määrä 7.2 Elinkeinorakenteen arviointi ja uudistaminen

SYSMÄN KUNNAN TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT

Sysmän kunta voi aloittaa vuoden 2025 lähes velattomana. Kunnan kokonaislainamäärä vuoden 2024 lopussa on n 38 t € tehden asukasta kohden 11 €. Omien pääomien määrä edellisessä tilinpäätöksessä oli 18 miljoonaa euroa ja kuluvan vuoden ylijäämäinen tulos lisää kunnan vakavaraisuutta. Vuoden 2025 ja 2026 talousarviot näyttävät ylijäämäisiltä. Valtionosuusuudistuksen vaikutukset 2027 alusta saattavat Sysmän kunnan näkökulmasta olla valtionosuuksia heikentävä ja alentaa suunnitelmavuoden tulosta. Kunnalla on onneksi käytössä keinoja lisätulojen hankkimiseen mm. verotulojen muodossa, mikäli kunnan talous alkaa valtionosuuksien osalta heikentyä.

Sysmän kunta päätti aloittaa jätehuollon hoitamisen itsenäisesti ja irtaantui Salpakierrosta vuoden 2022 lopussa. Vuoden 2024 alusta myös Koskuenmäen lajitteluaseman hoito siirtyi kunnalle ja lajitteluasemalle palkattiin vakituinen hoitaja. Näillä uudistuksilla saatiin kunnan jätehuoltoa järjestettyä kuntalaisia paremmin palvelevaksi. Salpakierrosta saadun virheellisen asiakasrekisterin päivitys ajan tasalle on ollut hidasta. Rekisterin päivitys ja laskutuksen haasteet ovat työllistäneet jätehuollon asiakaspalvelua koko vuoden 2024, mutta onneksi rekisterin päivityksessä ollaan koko lailla loppusuoralla.

Vuoden 2025 talousarvioon on sisällytetty 30 000 euroa osallistuvaan budjetointiin. Osallistuvalla budjetoinnilla kuntalaiset otetaan mukaan talouden suunnitteluun, kun he saavat tehdä ehdotuksia investoinneista tai palveluista, mitä kunnan pitäisi järjestää. Vuoden 2025 osallistuva budjetointi toteutetaan osittain vuoden 2024 osallistuvaan budjetointiin saatujen ehdotusten perusteella, mutta myös uusia toimenpiteitä sai ehdottaa kyselyn kautta.

Vuonna 2022 aloittanut Sysmän kunnan hallinnoima 53 kunnan lomitussyksikkö jatkaa toiminminta entiseen malliin tuoden Sysmälle paljon näkyvyyttä laajalla alueella. Lomitussyksikkö työllistää 200 henkilöä. Lomitussyksikkö vankistaa kunnan taloutta ja tuo vuosittain kunnalle tuloja alv-palautusten muodossa. Lakisääteiset lomituspalvelut Suomessa täytti tänä vuonna 50-vuotta.

Sysmän kunnan investoinnit ovat ensi vuonna 2 487 t €. Sysmän kunnalla ei ole nyt mitään erityisiä isoja hankkeita meneillään vaan investoinneissa keskitytään infran kunnostamiseen. Isoimpia kunnostuskohteita ovat Keskustien kunnostaminen sekä vesi- ja viemärilaitoksen perusparannukset. Talasniemen kunnallistekniikan rakentaminen aloitetaan heti kun alueen kaava on saatu hyväksytyä. Ohrasaaren aluetta kehitetään kuntalaisten omaksi lähivirkistysalueeksi.

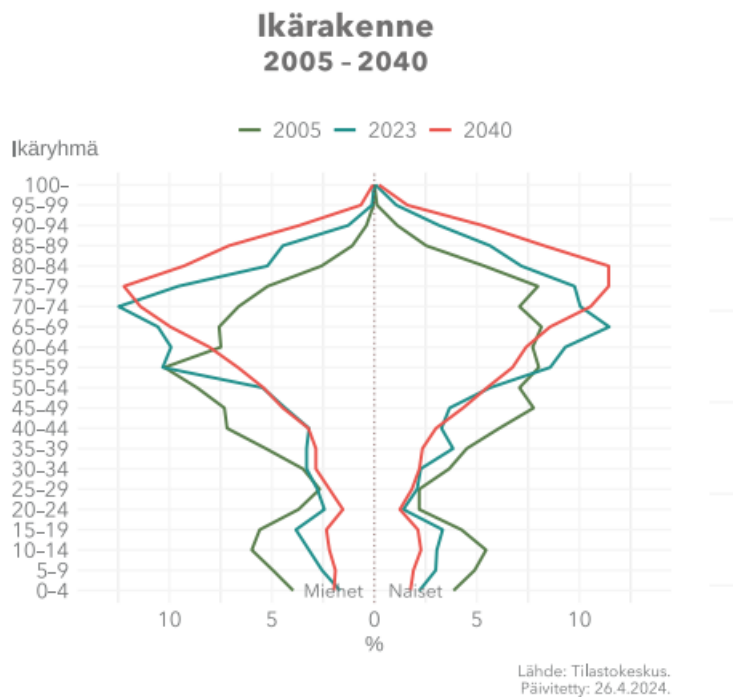
Yhtenäiskoulun tilat havaittiin liian pieniksi ja Sysmän kunta päätti ostaa lukion lisätiloiksi Olavin toimintakeskuksen tilat Tainionvirran seurakunnalta. Tilat remontoitiin lukion käyttöön sopiviksi ja vuoden 2025 alusta lukio pääsee toimimaan täysipainotteisesti uusissa tiloissa. Lukioon on saatu myös ensimmäiset kansainväliset opiskelijat ja lukion tilanne näyttää tällä hetkellä melko hyvältä.

VÄESTÖ

Sysmän väkiluku oli syyskuussa 3435 asukasta. Alkuvuosi näytti, että Sysmään muutto olisi poismuuttoa suurempaa, mutta syyskuun tilanteen mukaan kunta on muuttoliikkeen seurauksena menettänyt 15 henkilöä. Luonnollinen väestönlisäys on -62.

Väestön ikääntyminen jatkuu ja vuoteen 2040 mentäessä väestön ikärakenne painottuu 75-79 vuotiaisiin.

TYÖLLISYYS JA TE-PALVELUT

Vuonna 2025 te-palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille. Marraskuussa 2023 selvisi, että Sysmän kunta kuuluu Päijät-Hämeen työllisyysalueeseen yhdessä Hollolan, Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Iitin, Kärkölan, Orimattilan ja Padasjoen kanssa. Hollola toimii te-palvelujen vastuukuntana. Palvelujen siirtoa kuntiin on valmisteltu tiiviisti vuoden 2024 aikana. Talousarviossa on varauduttu siihen, että Te-palveluiden hoitaminen kunnassa vaatii lisää henkilöstöresursseja.

Hämeen Ely-keskusalueella oli syyskuun lopussa 18 730 työtöntä työnhakijaa. Edelliseen vuoteen verrattuna määrä kasvoi 1 626 työnhakijalla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,9 prosenttia. Sysmän kunnan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,1 prosenttia, ollen 140 henkilöä. Avoimia työpaikkoja kunnassa oli 18.

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITTELUN PERUSTELUT

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan talousarvio osana taloussuunnitelmaa on toisaalta valtuuston keskeinen kunnan toiminnan ohjausväline toisaalta kunnan kokonaistaloudellinen suunnitelma. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan talousarviovalmistelu perustuu kuntalakiin (410/2015), kunnan hallintosääntöön sekä Kuntaliiton ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoihin ja yleisohjeisiin.

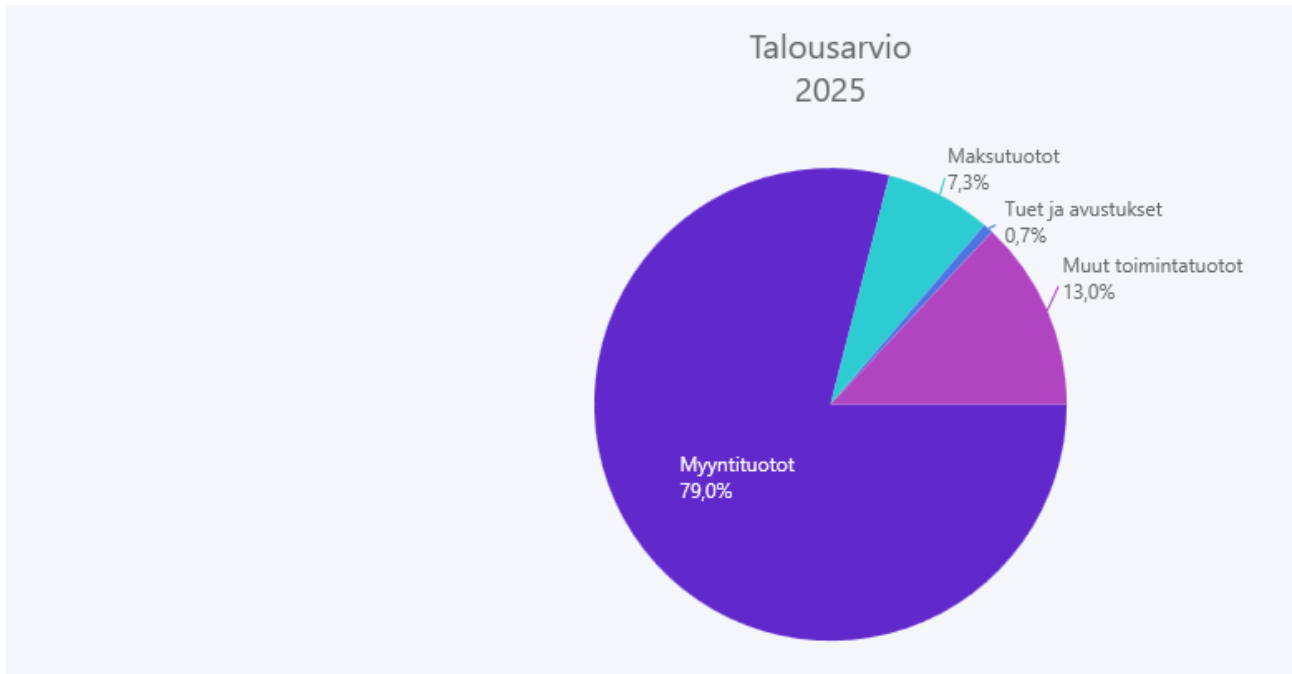
Käyttötalouden ja investointien suunnittelussa huomioidaan edellisen tilikauden toteuma, meneillään olevan tilikauden tilinpäätösennuste sekä arvioidaan mahdollisia palvelutarpeen muutoksia ja niiden vaikutuksia suunnitelmakauden menokehyyteen. Tulorahoituksen osalta verotulojen ja valtionosuuksien arvioinnissa hyödynnetään Kuntaliiton ja verohallinnon verotulo- ja valtionosuusennusteita. Kunnan taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talousarvio on osa kunnan strategian toteuttamista.

TOIMINTATUOTOT JA -KULUT

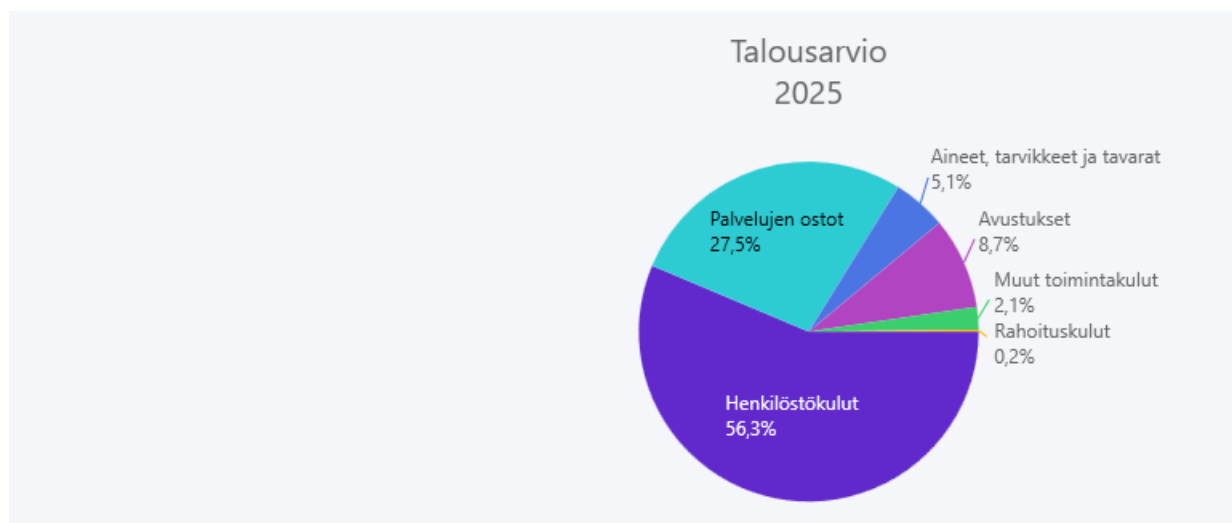
SYSMÄ

TA - Ympyrä - Tulojakauma

Sysmän kunta

		2025
Talousarvio		
Myyntituotot	13 937 082	79,0 %
Maksutuotot	1 285 299	7,3 %
Tuet ja avustukset	119 600	0,7 %
Muut toimintatuotot	2 297 693	13,0 %
TOIMINTATUOTOT	17 639 674	100,0 %

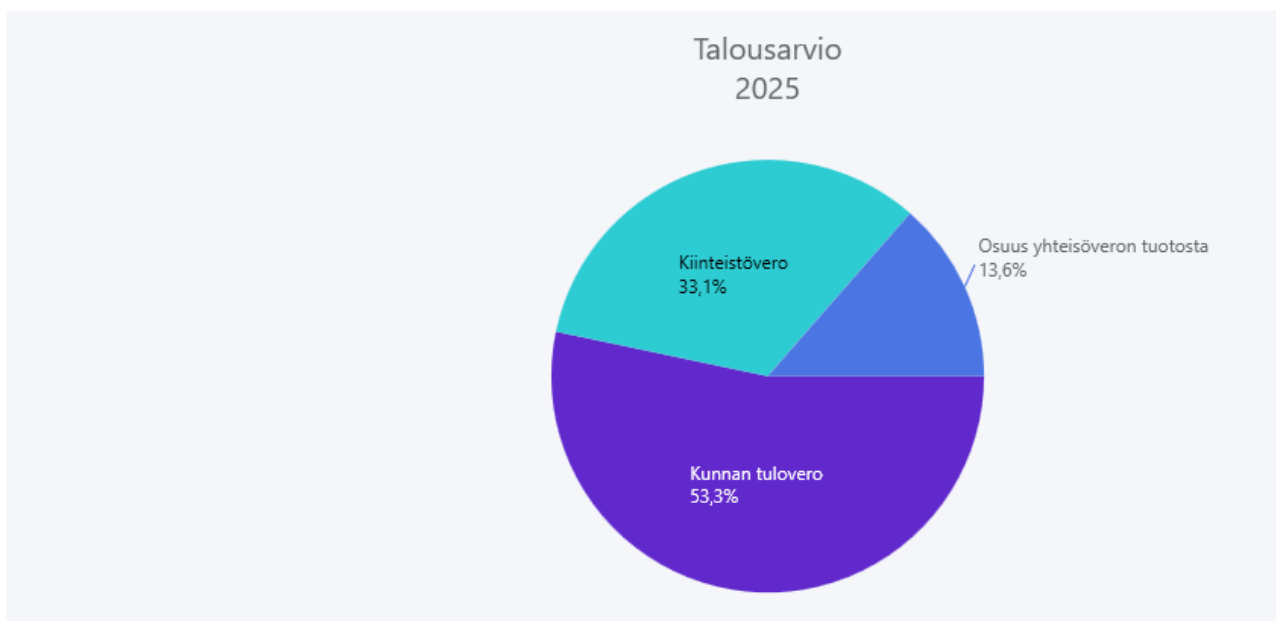
	2025 Talousarvio
Palkat ja palkkiot	-11 705 685
Henkilösivukulut	-3 012 361
Henkilöstökorvaukset	246 000
Henkilöstökulut	-14 472 046
Palvelujen ostot	-7 743 531
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 338 978
Avustukset	-2 236 800
Muut toimintakulut	-1 837 586
Toimintakulut	-27 628 942
Rahoituskulut	-48 300

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

VEROTULOT 2025

SYSMÄ

TA - Verotulot
Sysmän kunta

	2025 Talousarvio	
7000 Kunnan tulovero	4 056 000	53,3 %
7010 Kiinteistövero	2 521 000	33,1 %
7020 Osuus yhteisöveron tuotosta	1 032 000	13,6 %
Verotulot	7 609 000	100,0 %

Sysmän kunnanvaltuusto päätti 21.10.2024 pitämässään kokouksessa veroprosenttien suuruudet. Tuloveroprosentti päätettiin pitää ennallaan 6,4 prosentissa.

Sysmän kunnanvaltuuston päättämät kiinteistöveroprosentit ovat:

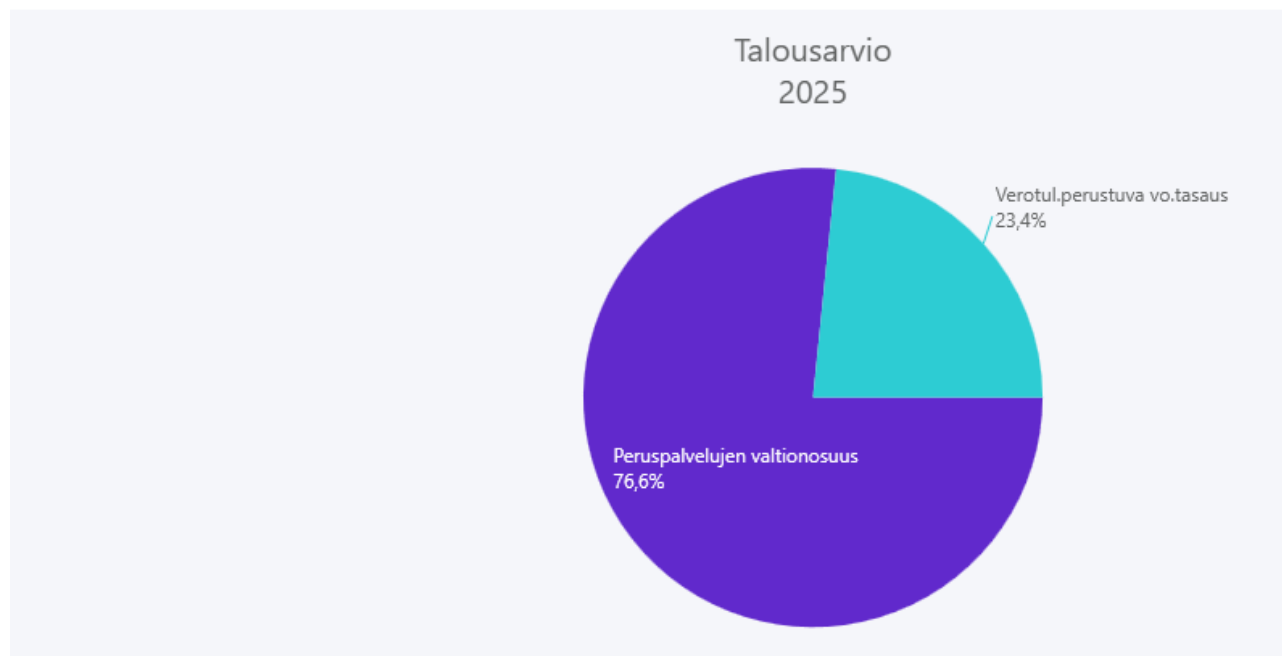
- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,95 %
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 %
- vakituinen asunto 0,50 %
- muu kuin vakituinen asunto 1,00 %
- yli 10 MVA voimalaitokset 3,10 %
- kiinteistöverolain 13 a §:n mukaan tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetun yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja maapohjan kiinteistöveroprosentti 0,00 %.

VALTIONOSUUDET 2025

SYSMÄ

TA - Valtionosuudet

Sysmän kunta

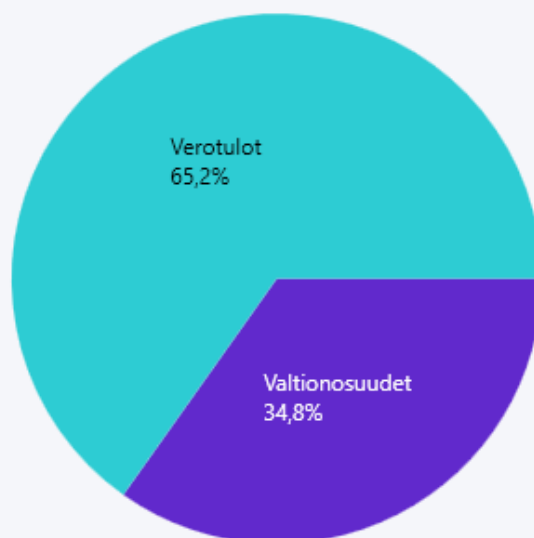

	2025 Talousarvio	
7200 Peruspalvelujen valtionosuus	2 831 380	69,6 %
7210 Verotul.perustuva vo.tasaus	864 494	21,3 %
7220 Verotulojen menetysten korvaus	694 253	17,1 %
7230 Opetus/kultt.toimen muut voit	-324 826	-8,0 %
Muut valtionosuudet	4 065 301	100,0 %
Valtionosuudet	4 065 301	100,0 %

VALTIONOSUUDET

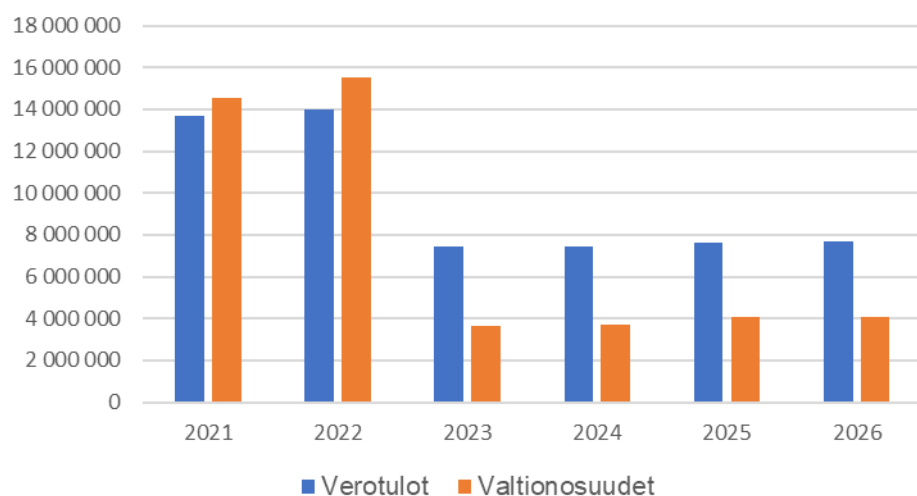
Kuntien valtionosuudet Suomessa ovat vuonna 2025 keskimäärin noin 703 euroa asukasta kohti. Sysmän kunta saa valtionosuuksia n 1163 eur/asukas. Vuoden 2025 valtionosuuksiin tulee uutena ominaisuutena te-uudistuksen valtionosuusrahoitus. Sysmän osalta sen suuruus on 455 369 eur.

Talousarvio
2025

	2025 Talousarvio	
Verotulot	7 609 000	187,2 %
Muut valtionosuudet	4 065 301	100,0 %
Valtionosuudet	4 065 301	100,0 %

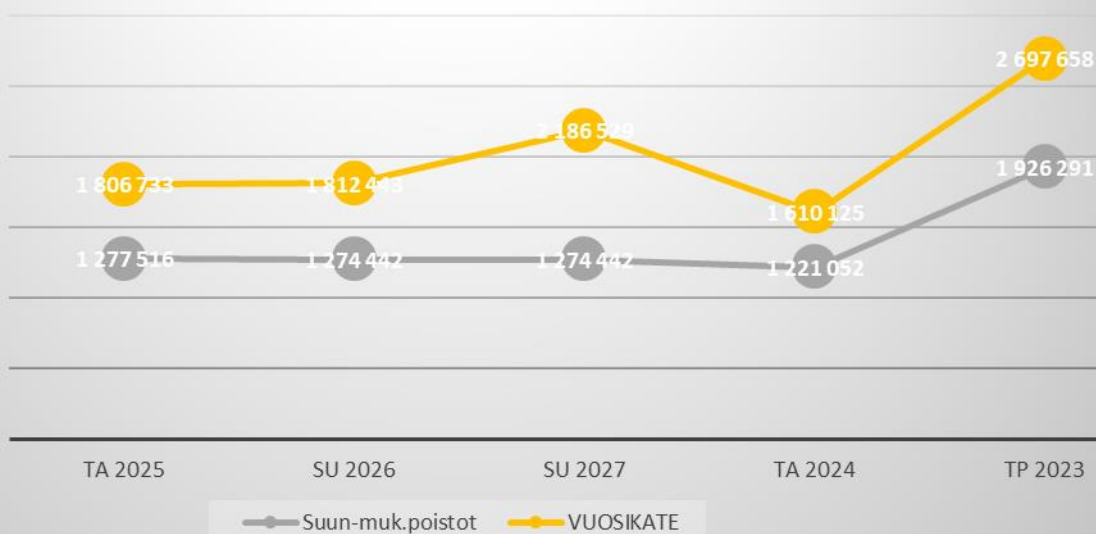
VEROTULOJEN JA VALTIONOSUUKSIEN KEHITYS

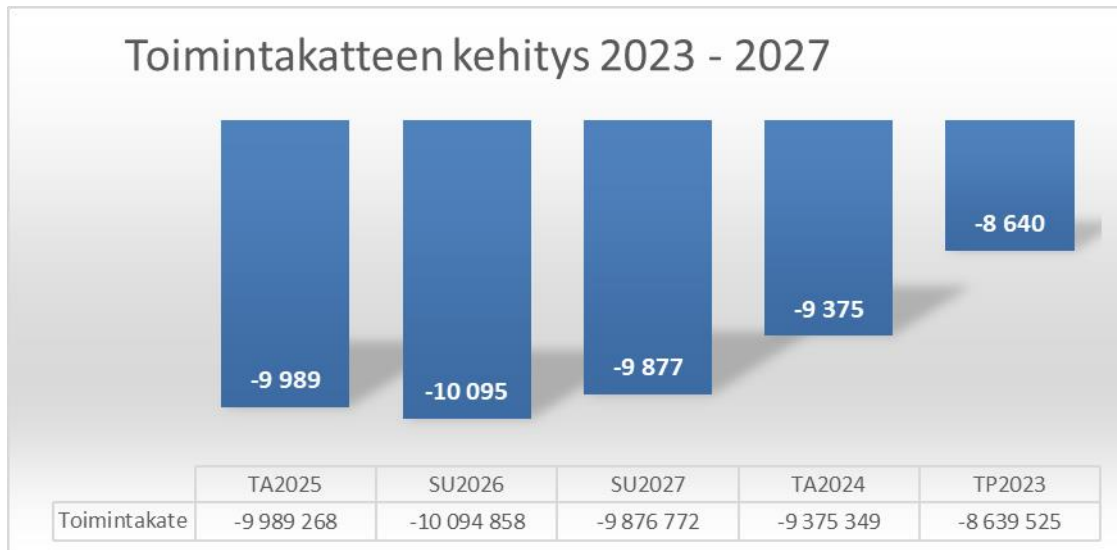
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verotulot	13 685 928	14 015 928	7 458 000	7 438 000	7 609 000	7 704 000
Valtionosuudet	14 519 602	15 502 201	3 635 250	3 719 152	4 065 301	4 065 301
Yhteensä	28 205 530	29 518 129	11 093 250	11 157 152	11 674 301	11 769 301

VUOSIKATTEEN RIITTÄVYYS POISTOIHIN

Vuosikatteen riittävyys poistoihin

TOIMINTAKATTEEN KEHITYS

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja –suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Käyttötalousosa kuvaa kunnan järjestämän toiminnan rahoittamista vahvistetun organisaatorakenteen mukaisesti. Käyttötalousosassa kunnan toiminta on jaettu tulosalueisiin ja edelleen tulosityksiköihin. Kukin tulosityksikkö koostuu vähintään yhdestä kustannuspaikasta, johon budjetoidaan tileittäin toimintatuotot ja –kulut sekä laskennalliset erät ja vyörytykset hallinnosta. Käyttötalousosassa toimintakate kuvaa kullekin palvelualueelle osoitettua nettomäärärahaa, eli tuottojen ja menojen erotusta.

Investointiosassa esitetään palvelualueittain kunnan pitkävaikutteiset toimintaa palvelevat hankinnat eli investoinnit. Investointiosassa hyväksytään kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille.

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo- ja rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman toimintakate kuvaa käyttötalouden tulojen ja menojen erotusta. Toimintakatteeseen lisätään verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot sekä vähennetään rahoituskulut. Poistot ja arvonalennukset vähennetään edellisten erotuksesta.

Tilikauden yli- tai alijäämä muodostuu mahdollisten varausten muutosten jälkeen. Tilikauden ylijäämä voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää edellisten vuosien yli- /alijäämätilille lisäämään kunnan omaa pääomaa. Alijäämäinen tilikauden tulos voidaan kattaa varauksista tai rahastoista tehtävillä siirroilla tai jättää edellisten vuosien yli-/alijäämätilille vähentämään omaa pääomaa.

Rahoitusosa kuvaa tarkasteltavien varainhoitovuosien rahanliikkeitä. Rahoitusosaan koetaan arviot kunnan rahan lähteistä ja rahan käytöstä. Rahoitusosa kuvaa varainhoitovuosien rahavirtojen vaikutusta maksuvalmiuteen.

Tavoitteisiin liittyvät talousarviovuotta koskevat toimenpiteet ovat valtuustoon nähden sitovia. Talousarvion määrärahat ovat bruttomääräisinä sitovia valtuustoon nähden tulosalue- tasolla. Investointiosa on valtuustoon nähden sitova kiinteän omaisuuden osalta, talonra- kennus hankekohtaisesti, kunnallistekniset hankkeet yhteismääränä ja irtaimistohankkeet toimielin-kohtaisesti. Sitovuustasoista on säännelty hallintosäännön 57 §:ssä sekä kulloin- kin määräävässä talousarviossa.

KUNNAN ORGANISAATORAKENNE

SYSMÄN KUNNAN TOIMIELINORGANISAATIO 1.1.2025 -

KUNNANVALTUUSTO (21)

KUNNANHALLITUS (9)

- hallinto ja talous
- elinvoima
- henkilöstöpolitiikka
- maankäyttö, asuminen
- ympäristöterveydenhuolto

Esittelijä: Kunnanjohtaja

Lomituspalvelujen paikallisyksikkö

- toimialue 33 kuntaa ja 20 kaupunkia
- toimeksiantosopimus Mela

Esittelijä: Kunnanjohtaja

NUORISOVALTUUSTO
VANHUS- JA
VAMMAISNEUVOSTO

SYSMÄN NEUVOTTELUKUNTA

KAAVOITUSTOIMIKUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNTA (5)

Keskusvaalilautakunta (5)

HYVINVOINTIVALIOKUNTA (7)

- varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio
 - vapaa sivistystoimi
- Esittelijä: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori
- Kirjasto, kulttuuri, nuoriso- ja liikuntatoimi, elokuvatoimi,

Esittelijä: hallintojohtaja

TOIMINTAYMPÄRISTÖVALIOKUNTA (7)

- infra
- kiinteistöt
- jätehuolto

Esittelijä: tekninen johtaja

TIE- JA LUPAJAOSTO (3)

Esittelijät: rakennustarkastaja, tieasioiden ja ympäristötoimen osalta
ympäristönsuojelutarkastaja

TOIMIELINTEN JA TULOSALUEITTEN HIERARKIA

TOIMIELIN TULOSALUE TULOYKSIKKÖ

10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

- 10 VAALIT
 - 100 Valtiolliset vaalit
 - 110 Kunnallisvaalit

11 KUNNANVALTUUSTO

- 11 KUNNANVALTUUSTO
 - 120 Kunnanvaltuusto

12 TARKASTUSLAUTAKUNTA

- 12 TILINTARKASTUS
 - 130 Tilintarkastus

13 KUNNANHALLITUS

- 13 KUNNANHALLITUS
 - 140 Kunnanhallitus

14 YLEIS- JA HALLINTOPALVELUT

- 150 Hallintopalvelut
- 151 Muu yleishallinto
- 170 Henkilöstöpalvelut
- 180 Työllistäminen
- 190 Muut palvelut
- 21 ELINVOIMA- JA MAASEUTUPALVELUT
 - 160 Yleinen elinvoimatoimi
 - 162 Elinvoima
 - 210 Maaseututoimi

25 LOMITUSPALVELUT

- 220 Lomituspalveluiden hallinto
- 230 Lomitustoiminta

27 MAA- JA METSÄTILAT

- 535 Maa- ja metsätilat

57 KAAVOITUS

- 570 Kaavoitus

68 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

- 670 Ympäristöterveydenhuolto

30 SIVISTYSTOIMI

30 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO

300 Sivistystoimen hallinto

31 KOULUTOIMI

310 Peruskoulutus

330 Keskiasteen koulutus

390 Aikuiskoulutus

40 VAPAA-AIKATOIMI

410 Vapaa-aikapalvelut

430 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

50 TEKNINEN TOIMI

50 TEKNINEN HALLINTO

500 Tekninen hallinto

510 Teknisen toimen hankkeet

51 YMPÄRISTÖNHOITO

515 Liikenneväylät

520 Puistot ja yleiset alueet

525 Jätehuolto

527 Vesistöjen huolto

52 KIIINTEISTÖT

530 Rakennukset

54 LIIKELAITOKSET

545 Vesihuoltolaitokset

55 SISÄISET PALVELUT

550 Sisäiset palvelut

58 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTA

580 Rakennusvalvonta

581 Ympäristönvalvonta

59 JÄTEHUOLTO

590 Jätehuolto

KONSERNIOHJAUS

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Sysmän kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt ja omistusosuudet yhteisöistä:

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalo	100 %
Asunto Oy Sysmän Ulpukankulma	100 %
Asunto Oy Sysmän Päijätaho	100 %
Asunto Oy Sysmän Peltotie 1	100 %
Pinx Oy	100 %

Osakkuusyhteisöt

Kiinteistö Oy Sysmän Työsuhdetalo	22,43 %
Kiinteistö Oy Sysmän Palvelutalo	46,80 %

Kuntayhtymät

Päijät-Hämeen Liitto	2,50 %
Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä	1,84 %

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan omistajaohjauksen periaatteista ja konserni-ohjeesta. Kuntakonsernin asema kuntien talouden seurannassa vahvistui Kuntalain 410/2015 voimaan tullessa. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Kunnanhallitus ohjaa ja koordinoi Sysmä-konsernin toimintaa ja taloutta. Kunnanjohtaja vastaa Sysmä-konsernin operatiivisesta johtamisesta ja seurannasta. Tytäryhteisö raportoi toiminnastaan ja taloudestaan sekä riskienhallinnastaan kunnanhallitukselle.

Sysmän kunnan omistama Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalo on taloudellisesti haastavassa tilanteessa. Yhtiöllä on maksamatonta Valtiokonttorin lainaa vielä kolmen vuoden ajan, yhteensä noin 349 000 euroa. Yhtiön vuosittaiset lainanlyhennykset ovat noin 209 000 euroa, joista yhtiön on ollut vaikeuksia selviytyä. Suuret lainanlyhennykset ovat estäneet yhtiötä tekemästä vaadittavia remonteja ja korjausvelka on kasvanut huomattavasti. Sysmän kunnanvaltuusto hyväksyi 18.9.2023 § 46 Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalolle 150 000 €:n svop-sijoituksen, mikä olisi riittänyt kattamaan tuon hetken kassavajeen. Kunnanvaltuuston päätöksestä valitettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen ja asian käsittely siellä on vielä kesken. 18.11.2024 § 53 kunnanvaltuusto hyväksyi uuden avustuserärahana 200 000 eur. Tämä päätös ei ole vielä lainvoimainen. Yhtiöllä on meneillään selvitys yhtiön verotuksellisesta asemasta. Mikäli verottaja pitää Kiinteistö Oy Sysmän Vuokrataloa tuloverosta vapaana yhtiönä, voidaan tuki antaa avustuksen muodossa. Sysmän kunnan tytäryhtiöistä Asunto Oy Sysmän Päijätaholle on myönnetty vapautus tuloverosta.

Yhtiö tarvitsee rahallista tukea jatkossakin, sillä yhtiön vuokratuloilla ei pystytä kattamaan tulevia remontteja. Yhtiön asuntojen vuokrausaste oli syyskuun lopussa 87 %:a. Osa asunnoista on tällä hetkellä kuitenkin siinä kunnossa, etteivät ne ole vuokrattavissa.

Vuokrataloyhtiöissä on suoritettu asumisen keskittämistä. Kunnan vuokra-asuntojen kuntoon kiinnitetään huomiota ja vuokra-aste pyritään pitämään lähellä 100 %. Tuon tason saavuttaminen on kuitenkin haastavaa, koska vuokralaisia ei kerrostaloasuntoihin tahdo löytyä. Kerrostalojen korjausvelka on niin suuri, ettei niiden korjaaminen ole enää kannattavaa. Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalo on hakenut Valtion Asuntorahoitukselta purkuavustusta Leppäkorventien kahteen vajakäyttöiseen kerrostaloon. Asunto Oy Sysmän Päijätähon purkuavustushakemus on myös lähiaikoina lähdössä käsittelyyn. Kerrostalojen purkaminen edellyttää Museoviraston hyväksymistä.

VASTUUT JA PÄÄTÖSVALTUUDET

Kunnanjohtaja

- Elinvoima- ja maaseutuasiat
- Lomituspalvelut
- Kaavoitus
- Maat ja metsät

Hallintojohtaja

- Hallintopalvelut

Rehtori ja Hallintojohtaja

- Sivistystoimi

Tekninen johtaja

- Tekninen toimi

Hankintavaltuudet

Toimialajohtajilla on toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointivelvoitteet neljännesvuosittain vastaaville valiokunnille ja kunnanhallitukselle. Hankinnoista tulee pitää päätöspöytäkirjaa.

Hallintosääntö on hyväksytty valtuustossa 18.11.2024, ja hankintarajat ovat seuraavat:

Kvall 18.11.2024 § 52

(alv 0 %)

Hankintarajat:

Kunnanjohtaja

< 150 000 €

Tekninen johtaja

< 150 000 € (kansallinen
rakennushank. hankintaraja)

Muut toimialajohtajat:

< 60 000 € (kansallinen
palveluosto hankintaraja)

Tulosalueesta ja toiminnasta vastaavat:

< 30 000 €

Toimielimet:

Toimintaympäristövaliokunta / tekninen toimi < 300 000 €

Muut toimielimet < 60 000 €

Kunnanhallitus - teknisen toimen hankinnat ≥ 300 000 €

Kunnanhallitus - muiden toimielimien hankinnat ≥ 60 000 €

Kunnanjohtaja ja toimialajohtajat voivat edelleen siirtää ratkaisuvaltaa hankinta-
asioissa oman toimialansa alaisille viranhaltijoille ja työntekijöille. Muille kuin vi-
ranhaltijoille hankintaraja voi olla korkeintaan 5 000 euroa.

KÄYTTÖTALOUSOSA

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

VAALIT (sitova)

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka tavoitteena on huolehtia kunnan tehtävistä vaalien järjestämisessä virheettömästi ja taloudellisesti lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti.

Keskusvaalilautakunta

	TP	TA	TA	Muutos-%	SU	SU
	2023	2024	2025		2026	2027
Tuet ja avustukset	7 397	24 800	7 350	-70 %	0	7 350
TOIMINTATUOTOT	7 397	24 800	7 350	-70 %	0	7 350
Henkilöstökulut	-6 373	-20 327	-7 688	-62 %	-116	-7 838
Palvelujen ostot	-4 110	-6 538	-4 500	-31 %	-2 625	-4 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99	-250	-100	-60 %	0	-100
Muut toimintakulut	-22	-150	-50	-67 %	0	-50
TOIMINTAKULUT	-10 604	-27 265	-12 338	-55 %	-2 741	-12 488
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-3 208	-2 465	-4 988	102 %	-2 741	-5 138
VUOSIKATE	-3 208	-2 465	-4 988	102 %	-2 741	-5 138
TILIKAUDEN TULOS	-3 208	-2 465	-4 988	102 %	-2 741	-5 138
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-3 208	-2 465	-4 988	102 %	-2 741	-5 138

KUNNANVALTUUSTO (sitova)

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Kunnanvaltuusto						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Henkilöstökulut	-31 284	-30 674	-31 500	3 %	-31 500	-31 500
Palvelujen ostot	-38 151	-47 960	-58 208	21 %	-58 208	-58 208
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 802	-7 000	-31 000	343 %	-5 000	-5 000
Muut toimintakulut	-4 331	-4 973	-5 951	20 %	-5 951	-5 951
TOIMINTAKULUT	-75 568	-90 607	-126 659	40 %	-100 659	-100 659
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-75 568	-90 607	-126 659	40 %	-100 659	-100 659
VUOSIKATE	-75 568	-90 607	-126 659	40 %	-100 659	-100 659
Poistot ja arvonalentumiset	-630	0	-2 521	0 %	-2 521	-2 521
TILIKAUDEN TULOS	-76 199	-90 607	-129 180	43 %	-103 180	-103 180
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-76 199	-90 607	-129 180	43 %	-103 180	-103 180

TARKASTUSLAUTAKUNTA

TILINTARKASTUS (sitova)

Valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien ajaksi tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten ja lisäksi hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön. Tilintarkastajat toimivat tehtävässään virkavastuulla. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tulee toteuttaa kuntalain 14. luvussa määrätyt tehtävät.

Tarkastuslautakunta						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Henkilöstökulut	-6 320	-6 646	-6 830	3 %	-6 830	-6 830
Palvelujen ostot	-7 725	-11 298	-10 137	-10 %	-10 137	-10 137
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-50	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-298	0	-400	0 %	-400	-400
TOIMINTAKULUT	-14 344	-17 994	-17 367	-3 %	-17 367	-17 367
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-14 344	-17 994	-17 367	-3 %	-17 367	-17 367
VUOSIKATE	-14 344	-17 994	-17 367	-3 %	-17 367	-17 367
TILIKAUDEN TULOS	-14 344	-17 994	-17 367	-3 %	-17 367	-17 367
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-14 344	-17 994	-17 367	-3 %	-17 367	-17 367

KUNNANHALLITUS (sitova)

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa kunnan toiminta-ajatusta toteuttamalla ja vastaa kunnan hallintotehtävistä siten kuin siitä säädetään kuntalaissa ja erityislaeissa tai määrätään hallintosäännössä. Huolehtii kunnanvaltuuston strategisten linjausten täytäntöönpanosta ja vastaa kunnan puolesta tehtävistä sopimuksista.

Kunnanhallituksen alaisuudessa ovat ympäristöterveydenhuolto, kaavoitus, maa- ja metsätilat. Kunnanhallituksen alla oleva lomituspalvelu on esitetty omissa taulukoissaan.

Kunnanhallitus						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Maksutuotot	7 860	15 000	20 000	33 %	20 000	15 000
Muut toimintatuotot	20 184	20 000	20 000	0 %	20 000	20 000
TOIMINTATUOTOT	28 044	35 000	40 000	14 %	40 000	35 000
Henkilöstökulut	-108 858	-128 251	-127 995	0 %	-127 995	-127 995
Palvelujen ostot	-348 711	-563 515	-560 925	0 %	-557 525	-520 225
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-163	-2 550	-4 250	67 %	-4 250	-4 250
Avustukset	-14 857	-10 500	-8 500	-19 %	-8 500	-8 500
Muut toimintakulut	-25 852	-18 678	-20 390	9 %	-20 390	-20 390
TOIMINTAKULUT	-498 442	-723 494	-722 060	0 %	-718 660	-681 360
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-470 398	-688 494	-682 060	-1 %	-678 660	-646 360
VUOSIKATE	-470 398	-688 494	-682 060	-1 %	-678 660	-646 360
Poistot ja arvonalentumiset	-3 856	-495	-5 000	910 %	-5 000	-5 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	-75 000	-75 000	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-474 253	-763 989	-762 060	0 %	-683 660	-651 360
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-474 253	-763 989	-762 060	0 %	-683 660	-651 360

Kunnanhallitus kokoukset

Kunnanhallitus						
	TP	TA	TA	Muutos-%	SU	SU
	2023	2024	2025		2026	2027
Henkilöstökulut	-36 945	-47 033	-46 000	-2 %	-46 000	-46 000
Palvelujen ostot	-59 024	-65 811	-69 463	6 %	-69 463	-69 463
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-163	-2 550	-2 750	8 %	-2 750	-2 750
Avustukset	-2 000	-2 500	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-16 775	-15 633	-16 684	7 %	-16 684	-16 684
TOIMINTAKULUT	-114 907	-133 527	-134 897	1 %	-134 897	-134 897
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-114 907	-133 527	-134 897	1 %	-134 897	-134 897
VUOSIKATE	-114 907	-133 527	-134 897	1 %	-134 897	-134 897
Poistot ja arvonalentumiset	-3 856	-495	-5 000	910 %	-5 000	-5 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	-75 000	-75 000	0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-118 763	-209 022	-214 897	3 %	-139 897	-139 897
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-118 763	-209 022	-214 897	3 %	-139 897	-139 897

YLEIS- JA HALLINTOPALVELUT (sitova)

Hallinnon tehtävänä on luoda edellytykset ylimmän johdon ja koko organisaation tulokselliselle työskentelylle ja huolehtia kunnan suunnitteluun, talous-, henkilöstö- ja muuhun yleishallintoon sekä tiedotukseen liittyvistä tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muiden tulosalueiden vastuulle sekä edistää ja ylläpitää yhteistyötä eri tulosalueiden ja sidosryhmien kanssa.

Hallintopalvelujen tehtävänä on tuottaa mahdollisimman ajantasaista tietoa johdon ja muiden hallintokuntien toimimisen tueksi. Hallintopalvelut tuottaa hallinto-, talous- ja henkilöstöhallinto- sekä atk-palvelut.

Muu yleishallinto sisältää mm. sellaisia yhteistoiminnallisia menoja, joita ei osoiteta hallintopalveluiden toimistomenoihin, mm. verotuskustannukset, yhteistyö maakunnan liiton ja kuntaliiton kanssa.

Henkilöstöpalvelut sisältävät henkilöstöhallinnon ja työsuojelun menot. Työllistämisen tavoitteena on alentaa kunnan työttömyyttä. Työllistymistä edistäväillä toimenpiteillä pyritään parantamaan työttömien elämänlaatua, osallisuutta sekä työllistymisen edellytyksiä. Työllistyminen vaikuttaa positiivisesti myös kunnan osuuksiin työmarkkinatuen kustannuksista. Vuoden 2025 alusta työllisyyden hoidon kokonaisvastuu siirtyy kunnille. Sysmä kuuluu Päijät-Hämeen Työllisyysalueeseen ja vastuukuntana toimii Hollola.

- Kuntalisä: Työvoimaviranomaisvastuiden siirtyessä kunnille ja sitä kautta työllisyysalueelle, muuttuu myös kuntalisen rooli ja vaikuttavuus. Palkkatukiasiat siirtyvät osittain lakisääteisinä ja subjektiivisen oikeuden kautta kuntien maksettavaksi. Kun-

talisien roolia ollaan valmisteltu yhteistyössä työllisyysalueen ja muiden sen muodostamien kuntien kesken. Esitetyssä vaihtoehdossa on ollut esillä rekrytointitukimalli, mikä poikkeaa sisällöltään aiemmin käytössä olleista kuntalisistä. Rekrytointilisämallin valmistuttua, on sitä tarkoitus pilotoida myöhemmin valikoituvien kuntien toimesta ja muodostaa tukimuodolle alueellisesti yhdenvertainen malli, mikä vastaa entistä tukimallia paremmin TE-uudistuksen tuomiin muutoksiin työllisyyden hoidon kentällä. Uusi malli pyritään ottamaan käyttöön vuoden 2025 aikana.

- Nuori työ-toiminnan avulla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä, siihen saadaan tukea myös Lions Clubilta ja Sysmä Itte-säätiöltä.

Hallintopalvelut						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	545 163	606 016	647 348	7 %	647 348	647 348
Tuet ja avustukset	45 749	48 000	37 000	-23 %	15 000	15 000
Muut toimintatuotot	15 268	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	606 179	654 016	684 348	5 %	662 348	662 348
Henkilöstökulut	-888 753	-1 093 840	-963 198	-12 %	-963 198	-963 198
Palvelujen ostot	-406 795	-417 301	-854 938	105 %	-861 242	-867 642
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 049	-26 800	-30 800	15 %	-27 200	-27 200
Avustukset	-154 611	-149 000	-235 000	58 %	-235 000	-235 000
Muut toimintakulut	-45 372	-63 338	-66 366	5 %	-66 366	-66 366
TOIMINTAKULUT	-1 522 579	-1 750 279	-2 150 302	23 %	-2 153 006	-2 159 406
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-916 400	-1 096 263	-1 465 954	34 %	-1 490 658	-1 497 058
VUOSIKATE	-916 400	-1 096 263	-1 465 954	34 %	-1 490 658	-1 497 058
Poistot ja arvonalentumiset	-18 576	-19 362	-17 177	-11 %	-17 177	-17 177
TILIKAUDEN TULOS	-934 976	-1 115 625	-1 483 131	33 %	-1 507 835	-1 514 234
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-934 976	-1 115 625	-1 483 131	33 %	-1 507 835	-1 514 234

ELINVOIMA- JA MAASEUTUPALVELUT (sitova)

Elinvoimapalvelut toteuttaa kuntastrategian 2023-2025 mukaisia toimenpiteitä. Toimialan keskeiset kehittämisen ja edistämisen kohteet vuonna 2025 ovat edelleen kuntamarkkinoinnin ja viestinnän kehittäminen, kumppanuuksien, yritysneuvonnan ja hankepalveluiden koordinointi yhteistyökumppaneiden kanssa sekä yhteistyö uusien alueiden, toimintojen sekä maankäytön suunnitteluun liittyvien osa-alueiden kanssa. Kunnan viestinnän kehittäminen esimerkiksi digitaalisten taulujen osalta nähdään tärkeänä ja siihen etsitään sopivia kumppaneita.

Yrittäjyyden toimintaedellytyksiin vastataan alueellista yhteistyötä kehittämällä. Myös tuleva Teuudistus, sekä elinvoimayhtiö Lahden Seudun Kehitys Ladecin Oy kanssa alkava elinvoimatyo lisää mm. järjestettävien tapahtumien, sidosryhmäyhteistyön ja viestinnän määrää. Toimenpiteinä ovat esimerkiksi yrittäjätapaamisten kehittäminen sekä uusien, paikallisten ratkaisujen löytäminen yrittäjyyden sekä työllisyyden parantamiseksi yhteistyössä yritysten, järjestöjen sekä Päijät-Hämeen työllisyysalueen kanssa.

Elinvoimapalvelut tiivistää yhteistyötä myös hyvinvointi- ja kulttuuri-/kirjastopalveluiden kanssa vuoden 2025 tapahtumien, osallisuuden ja kulttuurin kautta syntyvän elinvoiman parissa.

Uusien alueiden markkinointi, Ohrasaaren alueen kehittäminen sekä etenkin reitistöjen sekä kartta/markkinointimateriaalien päivittäminen Sysmän matkailun kehittämiseksi ovat toimenpidedelistalla markkinointitoimenpiteissä.

Maatalouspalvelut, Maaseudun kehittäminen, Yleinen elinkeinotoimi						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	23 400	25 000	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	-9 136	108 800	41 250	-62 %	10 800	10 800
TOIMINTATUOTOT	14 264	133 800	41 250	-69 %	10 800	10 800
Henkilöstökulut	-146 109	-164 700	-125 596	-24 %	-95 201	-95 201
Palvelujen ostot	-281 499	-352 372	-316 371	-10 %	-305 271	-305 271
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 894	-6 950	-6 450	-7 %	-6 450	-6 450
Avustukset	-109 800	0	-50 000	0 %	-50 000	-50 000
Muut toimintakulut	-24 876	-11 671	-17 282	48 %	-16 781	-16 782
TOIMINTAKULUT	-578 178	-535 693	-515 699	-4 %	-473 703	-473 704
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-563 914	-401 893	-474 449	18 %	-462 903	-462 904
VUOSIKATE	-563 914	-401 893	-474 449	18 %	-462 903	-462 904
Poistot ja arvonalentumiset	-371	0	-1 483	0 %	-1 483	-1 483
TILIKAUDEN TULOS	-564 285	-401 893	-475 933	18 %	-464 386	-464 387
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-564 285	-401 893	-475 933	18 %	-464 386	-464 387

Pienten kuntien akatemia-hanketta on hallinnoinut Sysmän kunta. Hankkeelle on myönnetty ESR-rahoitusta, ja sen tarkoitus on vahvistaa paikallista osaamista. Tällöin turvataan työvoiman saatavuutta, työllistymistä ja yrittämisen mahdollisuuksia paikkakunnalla. Hanke päättyy huhtikuussa 2025.

Koko hankkeen budjetti on ollut noin 250.000€, josta tuen osuus on 75% ja 4 kunnan rahoitus yhteensä 25%.

Elinvoimahankkeiden talousarvioon on varattu 50 000 € Vapaa Virtaankoski-hanketta varten.

Elinvoimahankkeet						
	TP	TA	TA	Muutos-%	SU	SU
	2023	2024	2025		2026	2027
Myyntituotot	0	25 000	0	0 %	0	0
Tuet ja avustukset	0	98 000	30 450	-69 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	0	123 000	30 450	-75 %	0	0
Henkilöstökulut	0	-96 449	-30 396	-68 %	0	0
Palvelujen ostot	-2 259	-34 245	-11 182	-67 %	-82	-82
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-500	0	0 %	0	0
Avustukset	-6 000	0	-50 000	0 %	-50 000	-50 000
Muut toimintakulut	0	-2 000	-3 759	88 %	-3 259	-3 259
TOIMINTAKULUT	-8 259	-133 194	-95 337	-28 %	-53 341	-53 341
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-8 259	-10 194	-64 887	537 %	-53 341	-53 341
VUOSIKATE	-8 259	-10 194	-64 887	537 %	-53 341	-53 341
TILIKAUDEN TULOS	-8 259	-10 194	-64 887	537 %	-53 341	-53 341
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-8 259	-10 194	-64 887	537 %	-53 341	-53 341

Työllisyydenhoito ja maahanmuutto

Työllisyydenhoito ja vieraskielisten palveluiden kokonaisuudet muuttuvat kunnissa vuoden 2025 aikana merkittävästi. Lakiuudistukset astuvat voimaan ja tuovat mukanaan erilaisia järjestämisvastuukysymyksiä, joihin kunnissa pyritään vastaamaan sen edellyttämällä tavalla. Käytännössä uudistusten aiheuttamat toimet pyritään tuottamaan niin, että niiden vaikuttavuus olisi mahdollisimman tehokasta ja esimerkiksi henkilöstönäkökulmasta voitaisiin tehtävien painopisteiden terävöittämisellä saavuttaa mahdollisimman pienet henkilöstövaikutukset. Tällä tarkoitetaan sitä, että kunnan olemassa olevien palveluiden yhdyspintaa työllisyydenhoidon-, elinvoiman- ja keskeisten toimialojen kesken jaetaan asiantuntijuuden mukaan. Tällöin palvelutarpeisiin vastaa lukumääräisesti isompi joukko asiantuntijuutta, mutta millekään taholle ei aiheudu kohtuuttomia muutoksia perustehtäviin. Rekrytointitarpeiden näkökulmasta sen tarve pysyy myös hallittavalla tasolla ja mahdolliset rekrytoinnit voidaan kohdentaa tarkemmin tarpeiden mukaisesti.

Työllisyydenhoidon suurin muutos on työvoimaviranomaistehtävien siirtyminen valtiolta kuntiin. Viranomaistehtäviin sekä muutosajan valmistelukustannuksiin kunnat saavat yleiskatteellista valtionosuutta, jolla näistä tehtävistä aiheutuneet kulut katetaan. Päijät-Hämeeseen muodostuu kaksi työllisyysaluetta (= työvoimaviranomaista). Lahden työllisyysalue ja muiden kuntien muodostama Päijät-Hämeen työllisyysalue. Päijät-Hämeen työllisyysalueella noudatetaan vastuukuntamallia, jolloin muut kunnat siirtävät työvoimaviranomaistehtävien toimivallan vastuukunnalle. Päijät-Hämeen työllisyysalueella vastuukunta (=työvoimaviranomainen) on Hollolan kunta. Työllisyysalueella on erillinen budjetti, johon kunnat sitoutuvat erillisen esityksen mukaisesti. Sysmän kunnan järjestämät työllisyyttä, elinvoimaa ja TE-viranomaistyötä tukevat palvelut (=ei viranomaistoimivaltaa) ovat muotoutumassa kunnassa. Resurssien näkökulmasta talousarvioon tehtiin varaus mahdolliseen rekrytointiin. Tällä hetkellä muutoksia henkilöstömäärissä ei ole. YT-menettelyn kautta olisi tarkoitus suunnata asiantuntijuutta työllisyys- ja elinvoimatyön tueksi. TE-palveluiden käynnistyttyä vuoden 2025 alusta, kehitetään tulevat palvelut vastaamaan mitoituksetta esiintyvää tarvetta. Tämä myös määrittelee osin lisäresursoinnin toimenkuvat tarpeita.

Sysmän kunta osallistuu vuonna 2025 yhteen työllisyyttä edistävään hankekokonaisuuteen. Työvoima Taito –hanketta hallinnoi Jyränkölän Settlementti ja muina osatoteuttajina ovat Heinolan kaupunki ja Hartolan kunta.

Tym –lain uudistuksen jälkeen lakisääteiseksi muuttuvat nuorten tukipalvelut on päätetty hoitaa yhteistyössä Heinolan ja Hartolan kanssa. Sysmän kunta osallistuu Itä-Hämeen Ohjaamon käynnistämiseen. Ohjaamo koostuu paikallisista eri organisaatioiden osaamisista, joita tarjotaan alle 29-vuotiaille nuorille. Heinola koordinoi Ohjaamotoiminnan tilastollisia ja raportointivelvoitteellisia osaluueita. Sysmän kunta maksaa koordinaatiosta aiheutuvista kustannuksista niiden määrän suhteessa.

Vieraskielisten työvoiman ulkopuolella olevien palveluissa on Sysmän kunta valmistellut yhteistyösopimusta International House Lahden kanssa. Yhteistyö jatkaa aiempaa Alipin yhteistyön linjaa, mutta sopimusta on uudistettu vastaamaan tämän hetken tarpeita. Sopimus sisältää kiinteän osan, jonka laskutus perustuu yksikköhinta / vieraskielinen kuntalainen. Sopimukseen kuuluu myös erillinen kokonaisuus monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä, jonka laskutus on aiheuttamisperusteinen. Vieraskielisten palveluissa yhteistyötä tehdään myös Heinolan kaupungin kanssa, joka on hakenut avustusta, liittäen mukaan Sysmän tilapäistä suojelua saavat henkilöt. Sysmä saa osuuden määrien suhteessa niin, että avustushakemuksen yhteydessä määriteltyä toimintaa on tarjolla myös Sysmän alueella.

Näiden palveluiden ja perustoimintojen lisäksi Sysmän kunnalle tulee otettavaksi haltuun tietojärjestelmiä. Osa niistä on luonteeltaan viranomaisille pakollisia ja niiden toimittaminen kunnille on maksutonta. Huolimatta siitä, että kuntaan tulee osittainen luku- ja kirjausoikeus TE-viranomaisen järjestelmiin, ei kunnalla ole tällä hetkellä käytössään mitään tietojärjestelmää. Valmistelutyön yhteydessä on tehty selvitystä eri tietojärjestelmien soveltuvuuksista tulevaan työhön. Asia koskee myös yritys CRM kenttää. Näistä päätöksen tekeminen ja käyttöönotto ajoittuvat vuodelle 2025. Kaikki tietojärjestelmiin liittyvät tarpeet eivät ole vielä tarkasti tiedossa ja osittain järjestelmähankinnat vaativat myös alueellista tarkastelua, joten arvioissa ei kyetä kovinkaan tarkasti määrittelemään toimittajia ja muita yksityiskohtia.

Yleinen työllistäminen, Maahanmuutto, Nuori työ -projekti

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	57 942	80 000	60 000	-25 %	60 000	60 000
Tuet ja avustukset	13 399	37 000	37 000	0 %	15 000	15 000
TOIMINTATUOTOT	71 341	117 000	97 000	-17 %	75 000	75 000
Henkilöstökulut	-140 451	-238 155	-232 428	-2 %	-232 428	-232 428
Palvelujen ostot	-5 987	-22 849	-437 722	1 816 %	-444 022	-450 422
Avustukset	-151 611	-144 000	-230 000	60 %	-230 000	-230 000
Muut toimintakulut	0	-2 992	-3 157	6 %	-3 157	-3 157
TOIMINTAKULUT	-298 049	-407 996	-903 307	121 %	-909 607	-916 007
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-226 708	-290 996	-806 307	177 %	-834 607	-841 007
VUOSIKATE	-226 708	-290 996	-806 307	177 %	-834 607	-841 007
TILIKAUDEN TULOS	-226 708	-290 996	-806 307	177 %	-834 607	-841 007
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-226 708	-290 996	-806 307	177 %	-834 607	-841 007

Maaseututoimi

Maataloustukihallinnon rahoitus. Haja-asutuksen yhteyksien turvaaminen joukkoliikenteellä.

Maaseutupalvelut

Kylien kehittämishankkeita ohjataan Leader- rahoituksen piiriin jolloin kunnan osuus on noin 20 % kustannuksista. Näin osallistutaan Päijänne-LEADER hankkeisiin, osuus 25 000 €. Kylätoimikuntien toiminnan tukeminen. Sunnuntailehtien jakamiseen liittyvä kunnan osuus on 50 %.

Joukkoliikenne

Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan osuus, kutsutaksiliikenne ja kunnan tukema joukkoliikenne.

Maatalouspalvelut, Maaseudun kehittäminen

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Tuet ja avustukset	11 574	10 800	10 800	0 %	10 800	10 800
TOIMINTATUOTOT	11 574	10 800	10 800	0 %	10 800	10 800
Henkilöstökulut	-4 054	-5 933	-4 843	-18 %	-4 843	-4 843
Palvelujen ostot	-123 786	-173 344	-128 070	-26 %	-128 070	-128 070
Muut toimintakulut	-1 950	-2 143	-2 261	6 %	-2 261	-2 261
TOIMINTAKULUT	-129 790	-181 420	-135 174	-25 %	-135 174	-135 174
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-118 217	-170 620	-124 374	-27 %	-124 374	-124 374
VUOSIKATE	-118 217	-170 620	-124 374	-27 %	-124 374	-124 374
TILIKAUDEN TULOS	-118 217	-170 620	-124 374	-27 %	-124 374	-124 374
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-118 217	-170 620	-124 374	-27 %	-124 374	-124 374

LOMITUSPALVELUT (sitova)

Etelä-Suomen lomituspalvelut järjestää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajain lomituspalvelulain ja Melan toimeksiantosopimuksen mukaiset lomituspalvelut Sysmän kunnan hallinnoimana. Tavoitteena on parhaat lomituspalvelut. Vuosi 2025 on neljäs Etelä-Suomen lomituspalvelujen toimintavuosi.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) on tehnyt Sysmän kunnan kanssa toimeksiantosopimuksen 4.1.2021. Sysmän kunta hallinnoi 1.1.2022 alkaen toimeksiantosopimuksen mukaisesti maatalousyrittäjien lomituspalveluja ja turkistuottajain lomituspalveluja oman kuntansa alueen lisäksi Asikkalan, Askolan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Hollolan, Humppilan, Iitin, Janakkalan, Jokioisten, Joutsan, Kuhmoisten, Kärkölän, Lapinjärven, Lopen, Luhangan, Miehikkälän, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Padasjoen, Pertunmaan, Pornaisten, Pukkilan, Pyhtään, Sipoon, Tammelan, Toivakan, Tuusulan, Vihdin, Virolahden ja Ypäjän kunnan sekä Espoon, Forssan, Haminan, Heinolan, Helsingin, Hyvinkään, Järvenpään, Hämeenlinnan, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Kotkan, Kouvolan, Lahden, Loviisan, Orimattilan, Porvoon, Riihimäen, Someron ja Vantaan kaupungin alueella. Pertunmaan kunta yhdistyy kuntaliitoksella 1.1.2025 alkaen Mäntyharjun kuntaan, Mela päivittää toimeksiantosopimuksen tältä osin voimaantulevaksi 1.1.2025.

Etelä-Suomen lomituspalvelujen alueella on v. 2024 tietojen mukaan lomitustiloja 794, joilla on 1182 asiakasta. Kuukausipalkkaisia vakituisia maatalouslomittajia on noin 165 ja lisäksi lukuisia lyhyessä työsuhteessa olevia määräaikaisia lomittajia, ostopalvelulomittajia on noin 50. Hallinnossa toimii 16 henkilöä, lisäksi Digilomitus hanketyöntekijä. Vuonna 2025 järjestetään valtakunnallinen lomittajakilpailu yhtenä osana lomittajan ammatin ja ruoantuottajien työn merkityksen näkyvyyden nostamiseksi. Työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistämiseksi henkilöstölle haetaan Kelan KIILA kursseja. Laaja työterveyshuoltosopimus mahdollistaa työfysioterapeutille yhteydenotot joustavasti. Työterveyshuoltosopimus kilpailutetaan kunnassa vuoden 2025 aikana alkamaan 1.1.2026.

Asiakkaiden edustajat lomituspalvelujen yhteistoimintaryhmään valitaan MTK liittojen taholta (aiemmin MTK yhdistysten taholta). Edustajien lukumäärä MTK liitoittain: Häme 2, Kaakkois-Suomi 2, Keski-Suomi 1, Uusimaa 2 (MTK Uusimaa + SLC Nyland, molemmilla 1), Varsinais-Suomi 1 ja Etelä-Savo 1. Yhteistoimintaryhmässä on lisäksi lomittajien, hallinnon ja Mela-asiamiehen edustus. Yhteistoimintaryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Lomituspalvelujen hallinto toimii monipaikkaisesti. Virallisia toimistoja Etelä-Suomen alueella on ainoastaan Sysmän kunnanvirasto. Työnjohdon tilakäyntien lisäksi tarvittavat muut asiakastapaamiset järjestetään asiakasta lähellä olevissa kokoustiloissa sopimuksen mukaan. Lomitusten järjestäminen hoidetaan kahdessa tiimissä, länsi- ja itätiimissä, tiimit tekevät yhteistyötä myös keskenään. Asiakkaiden käytössä on asiakaspalvelupuhelinnumero hallintohenkilöiden henkilökohtaisten puhelinnumeroiden lisäksi. Digitaalisia toimintoja suositellaan käytettäväksi mahdollisimman laajasti, asiakkaiden Lomitusnetti on käytettävissä 24/7 aika- ja paikkariippumattomasti. Lomituspalvelutoiminnan kehittämiseen saatu Digilomitus -hanke on kaksivuotinen, 1.9.2024-31.8.2026. Rahoittaja on EAKR (Euroopan aluekehitysrahasto), rahoittava viranomaisena on Uudenmaan liitto ja käsittelevä liitto on Päijät-Hämeen liitto. Hankkeen tavoitteet ovat:

- Hankkeen päätavoite on digitalisoida maatalouslomituksen käytänteitä helppokäyttöiseen tekniseen ratkaisuun
- Tekoälyn ja automaation hyödyntäminen osana maatalouslomituksen prosesseja, mikä tehostaa ja optimoi lomituspalveluita
- Tavoitteena on parantaa maatalousyrittäjien, asiakasyritysten ja lomittajien valmiuksia käyttää digitaalisia järjestelmiä järjestämällä käyttäjäystävällistä koulutusta

Mela on asettanut paikallisyksiköille ydintavoitteet mittareineen vuodelle 2025. Kuntastrategian ja Melan tavoitteiden yhdistelmänä lomituspalvelujen toimintatavoitteet tiivistetysti:

1. Lomituspalvelut järjestetään taloudellisesti
 - a. lomituspalvelut osana Sysmän kunnan menestystä
 - i. mittari: lomituspalvelujen talous osana kunnan taloutta; työvoimaresurssin mitoitus, rahoituksen riittävyys
2. Asiakkaat saavat lomituspalvelut täysimääräisesti
 - a. osa ruoantuotantoketjua ja huoltovarmuutta
 - i. mittari: pidetyt vuosilomapäivät / maatalousyrittäjä / vuosi vähintään 25 pv/käyttäjä
3. Palvelun käyttäjät ovat tyytyväisiä lomituspalveluihin
 - a. ammattimainen johtaminen, toiminnan kehittäminen ja uudistaminen
 - i. mittari: yhdenvertainen ja ystävällinen palvelu koko alueella; tiedottaminen riittävä, asiakaspalvelukysely
 - ii. mittari: tilakäyntien lukumäärä

Lomitustoiminnan budjettiin vuodelle 2025 arvio on 13 134 368 €. Tästä Melan hallintorahan osuus vuodelle on 1 280 202 €. Lisäksi toiminnasta maksettavat arvonlisäveropalautukset vahvistavat kunnan taloutta merkittävästi.

Lomituspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	12 806 439	12 161 501	11 794 569	-3 %	11 746 860	11 700 875
Maksutuotot	1 378 977	890 000	1 099 455	24 %	1 099 454	1 099 455
Tuet ja avustukset	1 800	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	14 187 216	13 051 501	12 894 024	-1 %	12 846 314	12 800 330
Henkilöstökulut	-9 791 487	-9 208 900	-9 094 631	-1 %	-9 087 892	-9 074 130
Palvelujen ostot	-2 247 095	-2 212 454	-2 233 934	1 %	-2 177 318	-2 130 086
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-91 386	-121 100	-114 100	-6 %	-114 100	-114 100
Avustukset	-2 303 599	-1 635 000	-1 635 000	0 %	-1 635 000	-1 635 000
Muut toimintakulut	-57 275	-51 662	-56 703	10 %	-52 270	-47 972
TOIMINTAKULUT	-14 490 842	-13 229 116	-13 134 368	-1 %	-13 066 579	-13 001 288
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-303 626	-177 615	-240 344	35 %	-220 265	-200 958
VUOSIKATE	-303 626	-177 615	-240 344	35 %	-220 265	-200 958
TILIKAUDEN TULOS	-303 626	-177 615	-240 344	35 %	-220 265	-200 958
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-303 626	-177 615	-240 344	35 %	-220 265	-200 958

MAA- JA METSÄTILAT (sitova)

Kunnan maa- ja metsäalueiden tuottava hoito perustuu Metsänhoitoyhdistys Päijät-Hämeen laatimaan metsäsuunnitelmaan vuosille 2015 - 2024. Metsäsuunnitelma tuleville vuosille tullaan päivittämään.

Maa- ja metsätilat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Maksutuotot	471	10 000	10 000	0 %	10 000	10 000
Muut toimintatuotot	20 184	20 000	20 000	0 %	20 000	20 000
TOIMINTATUOTOT	20 654	30 000	30 000	0 %	30 000	30 000
Palvelujen ostot	-5 097	-4 540	-4 544	0 %	-4 544	-4 544
Muut toimintakulut	-5 385	-150	-150	0 %	-150	-150
TOIMINTAKULUT	-10 482	-4 690	-4 694	0 %	-4 694	-4 694
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10 172	25 310	25 306	0 %	25 306	25 306
VUOSIKATE	10 172	25 310	25 306	0 %	25 306	25 306
TILIKAUDEN TULOS	10 172	25 310	25 306	0 %	25 306	25 306
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	10 172	25 310	25 306	0 %	25 306	25 306

KAAVOITUS (sitova)

Maankäytön suunnittelua tehdään lainmukaisesti kunnan valitsemien painopisteiden mukaan. Kaavoituksen tehtävänä on tuottaa asema- ja yleiskaavoja, jotka toteuttavat kunnan strategisia tavoitteita vuorovaikutteisen suunnittelun keinoin. Kaavoituksella taataan viihtyisä, toimiva ja kestävä kehityksen mukainen asuin- ja toimintaympäristö. Omien kaavahankkeiden lisäksi kunta hoitaa yksityisten maanomistajien ranta-
asemakaavahankkeiden hallinnollisen läpiviennin ja ohjauksen. Kaavoitukseen liittyviä palveluja ostetaan tarpeen mukaan myös ulkopuolisilta palveluntarjoajilta.

Kaavoituksen tavoitteet vuodelle 2025:

- Maisemanhoitotöiden valmistelu taajamassa ja Ilolan alueella jatkuu
- Päijänteen rantaosayleiskaavan muutostyö aloitetaan
- Rekolanvuorten tuulivoimayleiskaava hyväksymiskäsittelyyn
- Taajaman vanhojen asemakaavojen päivitystyötä jatketaan
- Onkiniemen alueen yleiskaavallista tarkastelua jatketaan
- Elinvoimatyötä jatketaan

PAIKKATIEDOT JA KARTAT

Kartta- ja paikkatietoasioille perustettiin vuonna 2024 oma itsenäinen menokohta. Kunnan päätöksenteon tukena ja tiedonhallinnan kannalta paikkatiedon tehokkaalla käytöllä on nykyään merkittävä rooli.

Kartta- ja paikkatietoasiat 2025

- Paikkatietojen keräämistä ja julkaisua jatketaan
- Katualueiden lunastaminen aloitetaan

Kaavoitus

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Maksutuotot	7 390	5 000	10 000	100 %	10 000	5 000
TOIMINTATUOTOT	7 390	5 000	10 000	100 %	10 000	5 000
Henkilöstökulut	-71 913	-56 852	-57 396	1 %	-57 396	-57 396
Palvelujen ostot	-56 643	-136 004	-175 891	29 %	-175 891	-135 891
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	-1 500	0 %	-1 500	-1 500
Muut toimintakulut	-3 692	-2 895	-3 556	23 %	-3 556	-3 556
TOIMINTAKULUT	-132 249	-195 751	-238 343	22 %	-238 343	-198 343
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-124 859	-190 751	-228 343	20 %	-228 343	-193 343
VUOSIKATE	-124 859	-190 751	-228 343	20 %	-228 343	-193 343
TILIKAUDEN TULOS	-124 859	-190 751	-228 343	20 %	-228 343	-193 343
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-124 859	-190 751	-228 343	20 %	-228 343	-193 343

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO (sitova)

Hollolan kunta hallinnoi ympäristöterveydenhuollon tehtäviä Heinolan ja Orimattilan kaupunkien, sekä Asikkalan, Iitin, Kärkölän, Sysmän, Padasjoen ja Hartolan kuntien osalta.

Ympäristöterveydenhuolto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Palvelujen ostot	-217 905	-217 160	-231 027	6 %	-235 627	-240 327
Avustukset	-12 857	-8 000	-8 500	6 %	-8 500	-8 500
TOIMINTAKULUT	-230 762	-225 160	-239 527	6 %	-244 127	-248 827
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-230 762	-225 160	-239 527	6 %	-244 127	-248 827
VUOSIKATE	-230 762	-225 160	-239 527	6 %	-244 127	-248 827
TILIKAUDEN TULOS	-230 762	-225 160	-239 527	6 %	-244 127	-248 827
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-230 762	-225 160	-239 527	6 %	-244 127	-248 827

HYVINVOINTIVALIOKUNTA

Hyvinvointivaliokunta, Varhaiskasvatus						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	269 050	180 885	245 375	36 %	245 375	245 375
Maksutuotot	42 956	38 844	35 844	-8 %	35 844	35 844
Tuet ja avustukset	-8 311	70 000	34 000	-51 %	34 000	34 000
Muut toimintatuotot	24 920	22 592	21 698	-4 %	21 698	21 698
TOIMINTATUOTOT	328 615	312 321	336 917	8 %	336 917	336 917
Henkilöstökulut	-3 274 808	-3 495 460	-3 500 452	0 %	-3 500 451	-3 500 451
Palvelujen ostot	-1 523 965	-1 886 616	-1 705 373	-10 %	-1 705 373	-1 705 373
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-235 256	-367 300	-406 600	11 %	-406 600	-406 600
Avustukset	-138 468	-207 632	-183 300	-12 %	-183 300	-183 300
Muut toimintakulut	-923 202	-1 056 380	-1 251 833	19 %	-1 251 833	-1 251 833
TOIMINTAKULUT	-6 095 699	-7 013 388	-7 047 558	0 %	-7 047 557	-7 047 557
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-5 767 084	-6 701 067	-6 710 641	0 %	-6 710 640	-6 710 640
Rahoitustuotot ja -kulut	-50	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-5 767 134	-6 701 067	-6 710 641	0 %	-6 710 640	-6 710 640
Poistot ja arvonalentumiset	-39 295	-33 456	-29 578	-12 %	-29 578	-29 578
TILIKAUDEN TULOS	-5 806 429	-6 734 523	-6 740 219	0 %	-6 740 217	-6 740 218
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-5 806 429	-6 734 523	-6 740 219	0 %	-6 740 217	-6 740 218

SIVISTYSTOIMEN HALLINTO (sitova)

Sivistystoimi järjestää kuntalaisille heidän fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, tiedollista ja taidollista kasvuaan tukevia koulutus- ja muita sivistyspalveluja sekä päivähoitopalveluja. Hallinto on tuki-palvelua, joka vyörytetään toiminnoille.

Sivistystoimisto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	43 860	62 085	65 675	6 %	65 675	65 675
TOIMINTATUOTOT	43 860	62 085	65 675	6 %	65 675	65 675
Henkilöstökulut	-32 555	-31 407	-32 548	4 %	-32 548	-32 548
Palvelujen ostot	-10 132	-21 838	-23 564	8 %	-23 564	-23 564
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-600	-600	0 %	-600	-600
Muut toimintakulut	-100	-7 316	-7 445	2 %	-7 445	-7 445
TOIMINTAKULUT	-42 787	-61 161	-64 157	5 %	-64 157	-64 157
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 073	924	1 518	64 %	1 518	1 518
VUOSIKATE	1 073	924	1 518	64 %	1 518	1 518
Poistot ja arvonalentumiset	-1 073	-924	-1 518	64 %	-1 517	-1 518
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	-68 %	1	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	0	0	0	-68 %	1	0

KOULUTOIMI (sitova)

Koulutoimi tuottaa oppivelvollisuusikäisille perusopetuslain mukaiset opetuspalvelut ja järjestää laadukasta lukiokoulutusta. Sysmän Yhteiskoulu on kunnan keskeinen kunnan elinvoimaa ylläpitävä vetovoimatekijä.

Sysmän Yhteiskoulu on päiväkodin, perusopetuksen ala- ja yläluokkien ja Sysmän lukion yhteinen kasvatus- ja opetustyön toimintaympäristö. Opetustyössä painotetaan aiempaan verrattuna enemmän ohjattua ja opettajajohtoista opetusta, oppilaiden ja opiskelijoiden kohtaamista ja henkilökohtaista eriyttävää opetusta ja ohjausta. Itseohjautuvat työt ja opettajajohtoinen työskentely jaksottuvat tasapainoisesti.

Kiusaamisen vastaisen toiminnan malli päivitetään talousarviovuoden aikana opiskeluhuoltotyön osana.

Sysmän lukio saa uudet opetustilat Olavin toimintakeskuksen yhteydestä. Lukion opetus järjestetään pääosin näissä tiloissa talousarviovuoden alusta lukien. Lukion opetussuunnitelman painotusalueina kehitetään elokuva- ja näyttämötaiteen opetustarjontaa ja jatketaan e-urheilun opetusta lukion vetovoimatekijänä. Lukion painotusohjelmien kehittämistä ja markkinointityötä jatketaan. Kansainvälinen toiminta jatkuu lukiossa. Yhteistyöhankkeet saksalaisen koulun ja italialaisen kouluelokuvafestivaalin kanssa toteutetaan.

Varhaiskasvatus saa lisää tilaa. Varhaiskasvatuksen ruokailu järjestetään omassa tilassa. Koulun tilaresurssin käytössä varaudutaan myös valmistavan opetuksen laajenemiseen.

Elokuvataiteessa ja kansainvälisessä toiminnassa jatketaan yhteistyötä Hartolan yhtenäiskoulun kanssa. Tavoitteena on syventää laajemminkin Sysmän ja Hartolan kuntien yhteistyötä kouluasioissa.

Lukion painotusohjelmien kehittämistä ja markkinointityötä jatketaan. Lukiokoulutuksessa selvitetään uuden tai uusien painotuslinjojen aloittamista lukiossa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Uusia lukion painotuksia voivat olla Sysmän luontaisiin vahvuustekijöihin tukeutuvina alkutuotanto- ja luontoyrittäjyys ja Päijänne-linja, jossa purjehdus ja luonto- ja ympäristötaitojen opiskelu on osana opintoja.

Ammatillisen koulutuksen yhteisten oppiaineiden (YTO-aineet) opettamisen mahdollisuutta Sysmän lukion yhteydessä selvitetään.

Lukion uusien toimintojen aloittamiseen tarvittavat talousarviomäärärahat varataan tarvittaessa vuoden 2025 aikana lisätalousarviossa.

Lukioon tulee lisää kansainvälisiä opiskelijoita. Lukion opiskelijamäärä on kasvanut lukion painopistealueiden ansiosta. Lukion opiskelijamäärän vakiintuu noin 45 opiskelijaan lukuvuoden 2025-2026 alusta alkaen. Opiskelijoista neljännes tulee vuonna 2025 muualta kuin Sysmän kunnan alueelta. Suunnitelmakauden tavoitteena on, että perusopetuksen päättävien oppilasikäluokkien pienentyessä Sysmässä lukion opiskelijoista kolmasosa tulee jatkossa Sysmän ulkopuolelta. Muualta tulevien lukion opiskelijoiden asumisen tuki ja opiskeluhuolto hoidetaan yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa. Toimintamalli vakiintuu talousarviovuoden aikana.

Kasvatukseen ja opetukseen liittyvää dialogia jatketaan ja syvennetään oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien ja koulun henkilökunnan kesken. Oppilaille ja opiskelijoille taataan turvallinen ja yhteisesti sovittu ja yhdensuuntainen oppimisympäristö.

Koulu yhteisössä kohtaamisen kannustavuuteen ja kouluterveyskyselyssä esiin tulleisiin koulukohtaisiin kehittämiskohteisiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Sysmän varhaiskasvatussuunnitelmassa ja opetussuunnitelmissa on Sysmän luontoa ja muuta ympäristöä käsittelevä jatkuvasti päivittyvä osa. Osa vuosittaisesta opetuksesta järjestetään varhaiskasvatussyksiköiden ja koulujen ulkopuolella.

Oppilaskuntien ja lukion opiskelijakunnan vaikuttamisen mahdollisuuksia parannetaan. Oppilas- ja opiskelijakuntia kannustetaan liittymään mukaan kunnan osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen.

Huoltajien ja koulujen ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä kehitetään etsimällä uusia yhteisen tekemisen tapoja. Vanhempainyhdistys tukee koulutyötä ja varhaiskasvatusta. Vanhempainyhdistyksen toimintaa aktivoidaan koulun tuella.

Koulutoimi

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	185 413	128 085	161 675	26 %	161 675	161 675
Maksutuotot	13 184	12 000	9 000	-25 %	9 000	9 000
Tuet ja avustukset	-33 711	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 300	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	166 187	140 085	170 675	22 %	170 675	170 675
Henkilöstökulut	-2 114 795	-2 236 650	-2 292 745	3 %	-2 292 744	-2 292 744
Palvelujen ostot	-1 052 233	-1 281 644	-1 141 422	-11 %	-1 141 422	-1 141 422
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149 096	-234 000	-262 300	12 %	-262 300	-262 300
Muut toimintakulut	-335 352	-436 920	-580 548	33 %	-580 548	-580 548
TOIMINTAKULUT	-3 651 476	-4 189 214	-4 277 015	2 %	-4 277 014	-4 277 014
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-3 485 289	-4 049 129	-4 106 340	1 %	-4 106 339	-4 106 339
VUOSIKATE	-3 485 289	-4 049 129	-4 106 340	1 %	-4 106 339	-4 106 339
Poistot ja arvonalentumiset	-30 783	-24 945	-21 067	-16 %	-21 067	-21 067
TILIKAUDEN TULOS	-3 516 072	-4 074 074	-4 127 407	1 %	-4 127 406	-4 127 406
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-3 516 072	-4 074 074	-4 127 407	1 %	-4 127 406	-4 127 406

Oppilaiden lukumäärä

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Koulu							
Yhteiskoulu 1-9 lk	189	177	177	183	179	184	183
Esiopetus	14	18	22	18	17	15	12
Nuoramoinen Esiopetus	6	3	3	3	0	0	0
Nuoramoinen	38	36	23	20	12	1,2	0
Lukio	27	29	39	35	38	40	45
Yhteensä	274	263	264	259	246	247	240

Opettajien lukumäärä

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Koulu							
Yhteiskoulu	25	23	23	22,8	21	21	18,5
Nuoramoinen	4	4	3,5	2,6	2	1,2	0
Lukio	5	4	3	3	3,5	2	4
Yhteensä	34	31	29,5	28,4	26,5	24,2	22,5

KOULUTOIMEN INVESTOINTIESITYKSET 2025

Sysmän Yhteiskoulun piha-alueen oppimisympäristöä kehitetään sekä varhaiskasvatuksen että koulun tarpeisiin. Varhaiskasvatuksen piha-alueen ja kodan ympäristöä rakennetaan lasten kasvua ja oppimista tukeviksi. Piha-alueella lisätään vihreyttä, viihtyvyyttä ja piilopaikkoja leikkeihin. Koulun hiihtoharrastuksen edellytyksiä parannetaan rakentamalla kodalta silta viereisellä pellolla olevalle latualueelle.

Sysmän lukio siirtyy pääosiltaan Olavin toimintakeskuksen tiloihin viimeistään talousarviovuoden alussa. Tämä edellyttää varsinaisen tilasaneeraustyön lisäksi fyysiseen oppimisympäristöön tehtäviä toiminnallisia ja ulkonäöllisiä muutoksia, joilla on myös imagollista ja markkinoinnillista merkitystä.

Sysmän lukion nimikyltti ja kunnan sivistysperinteestä viestivä tunnusmerkki kiinnitetään Olavin toimintakeskuksen julkisivulle.

VARHAISKASVATUS (sitova)

Sysmän kunnassa on tarjolla lapsiperheille laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja, päiväkoti Sykkeessä ja perhepäiväkoti Ulpukassa. Esiopetus sisältyy varhaiskasvatukseen ja päiväkoti Sykkeessä on oma ryhmä esiopetusikäisille. Päiväkoti Sykkeessä tarjotaan lapsille vuorohoitoa huoltajien työn tai päätoimisen opiskelun takia.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa.

Varhaiskasvatus järjestää alle kouluikäisille varhaiskasvatustilain ja –suunnitelman mukaisia palveluja. Noudatamme valtakunnallista ja Sysmän kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa toiminnassamme. Jokaiselle lapselle tehdään myös henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma vuosittain. Esiopetuksessa tehdään lapsen henkilökohtainen esiopetussuunnitelma. Tarvittaessa lapselle luodaan tehostetun tai erityisen tuen suunnitelma.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen alaluokkien lasten tuet suunnitellaan ja resursoidaan yhtenä kokonaisuutena. Varhaiskasvatuksessa on tukien tarpeen arvioinnissa apuna moniammatillinen tuki. Opettajia tukevaa pedagogista henkilökuntaa käytetään tarvittaessa joustavasti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kesken.

Varhaiskasvatus

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	3 750	400	400	0 %	400	400
Maksutuotot	27 246	22 844	22 844	0 %	22 844	22 844
Tuet ja avustukset	0	32 000	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	30 996	55 244	23 244	-58 %	23 244	23 244
Henkilöstökulut	-872 841	-942 878	-851 007	-10 %	-851 006	-851 006
Palvelujen ostot	-220 817	-289 292	-232 948	-19 %	-232 948	-232 948
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 682	-55 850	-62 250	11 %	-62 250	-62 250
Avustukset	-72 923	-86 000	-80 000	-7 %	-80 000	-80 000
Muut toimintakulut	-63 610	-94 292	-122 531	30 %	-122 531	-122 531
TOIMINTAKULUT	-1 243 873	-1 468 312	-1 348 735	-8 %	-1 348 735	-1 348 735
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 212 877	-1 413 068	-1 325 491	-6 %	-1 325 491	-1 325 491
VUOSIKATE	-1 212 877	-1 413 068	-1 325 491	-6 %	-1 325 491	-1 325 491
TILIKAUDEN TULOS	-1 212 877	-1 413 068	-1 325 491	-6 %	-1 325 491	-1 325 491
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 212 877	-1 413 068	-1 325 491	-6 %	-1 325 491	-1 325 491

KUNNAN VAPAA-AIKATOIMI (sitova)

Vapaa-aikatoimi tarjoaa palveluja ja toimintoja, jotka edistävät kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden hyvinvointia, virkistystä ja yhteisöllisyyttä. Se tarjoaa mahdollisuuksia harrastuksiin, liikuntaan, kulttuuriin ja muihin vapaa-ajan aktiviteetteihin.

Vapaa-aikatoimi

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	79 887	52 400	83 300	59 %	83 300	83 300
Maksutuotot	2 526	4 000	4 000	0 %	4 000	4 000
Tuet ja avustukset	25 400	38 000	34 000	-11 %	34 000	34 000
Muut toimintatuotot	23 620	22 592	21 698	-4 %	21 698	21 698
TOIMINTATUOTOT	131 433	116 992	142 998	22 %	142 998	142 998
Henkilöstökulut	-287 172	-315 933	-356 701	13 %	-356 700	-356 700
Palvelujen ostot	-250 915	-315 680	-333 003	5 %	-333 003	-333 003
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 477	-77 450	-82 050	6 %	-82 050	-82 050
Avustukset	-65 545	-121 632	-103 300	-15 %	-103 300	-103 300
Muut toimintakulut	-524 241	-525 168	-548 754	4 %	-548 754	-548 754
TOIMINTAKULUT	-1 200 351	-1 355 863	-1 423 808	5 %	-1 423 807	-1 423 807
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 068 918	-1 238 871	-1 280 810	3 %	-1 280 809	-1 280 809
Rahoitustuotot ja -kulut	-50	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-1 068 968	-1 238 871	-1 280 810	3 %	-1 280 809	-1 280 809
Poistot ja arvonalentumiset	-8 511	-8 511	-8 511	0 %	-8 511	-8 511
TILIKAUDEN TULOS	-1 077 479	-1 247 382	-1 289 321	3 %	-1 289 320	-1 289 321
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 077 479	-1 247 382	-1 289 321	3 %	-1 289 320	-1 289 321

Liikuntapalvelut

Liikuntalain mukaan kunnan tehtävänä on yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla. Kunta järjestää 1) liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen 2) tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta 3) rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja.

Sysmässä liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Kunta tukee liikuntajärjestöjä, jotka järjestävät monipuolista liikuntaa kaiken ikäisille kuntalaisille. Uusi liikuntapuisto ja pumptrack –rata tuovat lisää mahdollisuuksia sekä omatoimiseen että ohjattuun liikuntaan. Lasten ja nuorten ryhmille tarjotaan maksuttomat liikuntasalivuorot, nuorille ja eläkeläisille on maksuttomia tai edullisia liikuntaryhmiä sekä uimahalli- ja kuntosalivuoroja.

Hartola ja Sysmä järjestävät yhteistyössä AVI:n hankeavustuksen tuella mm. liikuntaneuvontaa, matalan kynnyksen liikuntaryhmiä ja erityistyhmiä liikuntaa. Avustusta haetaan myös vuodelle 2025. Toimintaa järjestetään yhteistyössä seurojen ja paikallisten hyvinvointiyrittäjien kanssa. Liikuntatoimen talousarvioon on varattu hankkeen omarahoitusosuus. Uimahalli- ja kuntosalitoiminnasta on ostopalvelusopimus.

Liikuntatoimen avustuksiin on varattu 23 000 €.

Liikuntapalvelut, Uimahalli- ja kuntosalitoimint

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	63 219	35 200	66 400	89 %	66 400	66 400
Maksutuotot	100	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	19 318	19 980	19 998	0 %	19 998	19 998
TOIMINTATUOTOT	82 637	55 180	86 398	57 %	86 398	86 398
Henkilöstökulut	-716	-16 069	-15 677	-2 %	-15 677	-15 677
Palvelujen ostot	-140 092	-149 934	-165 596	10 %	-165 596	-165 596
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 134	-15 200	-15 400	1 %	-15 400	-15 400
Avustukset	-17 700	-23 000	-23 000	0 %	-23 000	-23 000
Muut toimintakulut	-292 104	-271 085	-254 874	-6 %	-254 874	-254 874
TOIMINTAKULUT	-464 745	-475 288	-474 547	0 %	-474 547	-474 547
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-382 108	-420 108	-388 149	-8 %	-388 149	-388 149
VUOSIKATE	-382 108	-420 108	-388 149	-8 %	-388 149	-388 149
Poistot ja arvonalentumiset	-8 511	-8 511	-8 511	0 %	-8 511	-8 511
TILIKAUDEN TULOS	-390 619	-428 619	-396 660	-7 %	-396 660	-396 660
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-390 619	-428 619	-396 660	-7 %	-396 660	-396 660

Nuorisotyö

Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnassa on oltava monialainen yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Sysmässä on yhdistetty oppilashuollon ohjausryhmä ja nuorisolain mukainen yhteistyöryhmä.

Nuorisopalvelut kohtaavat, ohjaavat ja antavat mahdollisuuden turvalliseen vapaa-ajanviettoon nuorisotilalla, leireillä ja retkillä. Nuorisotyön tavoitteena on nuorten sosiaalinen vahvistaminen ja tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy ja hyvinvoinnin parantaminen. Nuorisotyön työmuotoja ovat mm. nuorisotilatyö, etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö, nuorten vaikuttamistoiminta ja ehkäisevä työ. Koulupäivän jälkeen järjestetään Harrastamisen Suomen mallin mukaista kerhotoimintaa, johon saadaan valtionavustusta.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Nuori työ- toiminnan avulla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä, siihen on saatu tukea Lions Clubilta ja Sysmä Itte-säätiöltä. Vuosittain työsopimuksia tehdään noin 50.

Nuorisotoimen avustuksiin on varattu 6000 €.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä ja sillä on laaja lakisääteinen pohja (mm. kuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä – hyte – tarkoitetaan palveluita, joilla edistetään ihmisten terveyttä, hyvinvointia, toimintakykyä, osallisuutta ja sosiaalista turvallisuutta. Hyte-työtä tehdään yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Hyte-työn yhteisiksi kärjiksi on Päijät-Hämeessä sovittu neljä kärkeä ja samat kärjet on kirjattu Sysmän hyvinvointisuunnitelmaan; mielen hyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyys, arjen turvallisuus sekä päihteettömyys ja terveelliset elintavat.

Asukkaiden hyvinvointia edistetään tarjoamalla monipuolisia liikunta- ja kulttuuripalveluja eri ikä- ja käyttäjäryhmät huomioiden. Yhteistyössä kirjaston kanssa järjestetään matalan kynnyksen tilaisuuksia, joihin kaikkien on helppo osallistua. Kulttuurihyvinvointi tukee myös fyysistä hyvinvointia. Esimerkiksi tanssi, musiikki, teatteri ja muut kulttuuriin liittyvät aktiviteetit tarjoavat mahdollisuuden liikkua ja kehittää fyysistä kuntoa. Lisäksi kulttuuritapahtumat kannustavat ihmisiä liikkeelle, mikä lisää fyysistä aktiivisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä.

Kuntalaisia kannustetaan osallistumaan yhteiseen päätöksentekoon ja tuetaan yhteisöllisyyttä mm. järjestämällä avoimia kuntalaisfoorumeita, yhdistysiltoja ja yrittäjätapaamisia. Nuorisovaltuustoa, vanhus- ja vammaisneuvostoa sekä muita sidosryhmiä kuullaan päätösten valmisteluvaiheessa.

Ehkäisevä työ on osa hyte –työtä. Sysmässä ehkäisevästä mielenterveys- ja päihdetyöstä vastaa ehkäisevän työn koordinaattori yhdessä moniammatillisen Pete-ryhmän kanssa. Päihteettömyyttä ja terveellisiä elintapoja sysmälaisten arjessa edistetään tarjoamalla monipuolisia vapaa-ajan harrastuksia yhteistyössä seurojen ja järjestöjen kanssa. Kuntalaisille on tarjolla maksutonta liikuntaneuvontaa sekä luentoja ja keskustelutilaisuuksia

Kunnan yhteistyökumppaneita hyvinvoinnin edistämässä ovat vapaaehtoiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset ja seurakunnat. Kunta tukee kuntalaisille vapaa-ajan toimintaa, erilaisia aktiviteetteja ja tapahtumia järjestäviä toimijoita. Hyvinvointivaliokunta myöntää toimintaan järjestöavustuksia, antaa tiloja järjestöjen käyttöön sekä tekee tiedotusyhteistyötä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on luonteeltaan ennaltaehkäisevää. Hyte-toimien tavoitteena on hyvinvoinnin lisääntymisen myötä säästää kuluja korjaavasta työstä, esimerkiksi sairaanhoitokuluista. Arjen turvallisuutta edistetään kiinnittämällä huomiota mm. esteettömyyteen ja turvalliseen liikkumiseen. Yhtenä ennaltaehkäisevänä toimena kunta kustantaa yli 65 –vuotiaille sysmälaisille kenkien liukuesteet.

Hyte-työn järjestöavustuksiin on varattu 12 000 €.

Hyte, hyvinvoinn.ja terv.edist

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Tuet ja avustukset	200	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	200	0	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-72 845	-69 414	-67 426	-3 %	-67 426	-67 426
Palvelujen ostot	-10 509	-22 000	-18 200	-17 %	-18 200	-18 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 430	-500	-2 500	400 %	-2 500	-2 500
Avustukset	-9 000	-45 332	-27 000	-40 %	-27 000	-27 000
Muut toimintakulut	-3 337	-3 292	-8 527	159 %	-8 527	-8 527
TOIMINTAKULUT	-97 121	-140 538	-123 653	-12 %	-123 653	-123 653
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-96 921	-140 538	-123 653	-12 %	-123 653	-123 653
VUOSIKATE	-96 921	-140 538	-123 653	-12 %	-123 653	-123 653
TILIKAUDEN TULOS	-96 921	-140 538	-123 653	-12 %	-123 653	-123 653
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-96 921	-140 538	-123 653	-12 %	-123 653	-123 653

Sysmän kunnassa osallistuvaa budjetointia toteutetaan toista kertaa ja vuoden 2025 talousarvioon on varattu 30 000 € ehdotusten toteutukseen. Määräraha käytetään hyvinvointia, elinvoimaa ja paikallista kulttuuria tukeviin projekteihin, mitä asukkaat/kunnan yhteisöt voivat ehdottaa toteutettavaksi.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille laadukkaita ja elämyksellisiä kulttuuritapahtumia ja -kokemuksia. Kulttuuritoimi luo edellytykset kunnassa harjoitettavalle kulttuuriryölle ja sen edistämiseksi.

Sysmän kunnassa on perinteikästä ja vakiintunutta kulttuurintuotantoa ja useita järjestäjätahoja:

- Kirjakyläpäivät ja Kirjojen yö, Sysmän Kirjakyläyhdistys Ry
- Sysmän Suvisoiton konsertit ja Lasten Suvisoitto musiikkileiri, Sysmän Suvisoitto Ry
- Kuurina Teatteri
- Taidetapahtumia ja -näyttelyitä, ITtE-Taide Ry
- Museotoiminta, Sysmän Seura ja Suomen Harmonikkamuseo
- Kirjaston konsertit, näyttelyt ja tapahtumat
- Sysmän Kino, elokuvat Teatteritalolla
- Esiintymiset Hyvien Ihmisten Torilla osallistuvan budjetoinnin määrärahan puitteissa, määräraha 15 000 eur vuonna 2025

Elokuvia näytetään viikoittain, lukuun ottamatta kesäaika. Elokuvavalinnoissa pyritään huomioimaan eri ikäryhmät. Koulun, päiväkodin ja työpajojen kanssa tehdään yhteistyötä ja näin varmistetaan, että kaikki lapset ja nuoret pääsevät silloin tällöin nauttimaan elokuvatarjonnasta.

Kunta ylläpitää kirjailijaresidenssi Villa Sarkiaa yhteistyössä Nuoren Voiman Liiton kanssa. Kirjastonjohtaja hoitaa toimensa puolesta Villa Sarkian yhteistyön organisoinnin, yhteydenpidon vieraisiin sekä siivous-, huolto-, korjaus- ja tavaratilaukset.

Kulttuuripalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	13 518	14 200	14 200	0 %	14 200	14 200
Tuet ja avustukset	8 200	3 000	3 000	0 %	3 000	3 000
TOIMINTATUOTOT	21 718	17 200	17 200	0 %	17 200	17 200
Palvelujen ostot	-20 804	-26 212	-28 848	10 %	-28 848	-28 848
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99	-650	-650	0 %	-650	-650
Avustukset	-32 045	-47 300	-47 300	0 %	-47 300	-47 300
Muut toimintakulut	-67 751	-69 627	-88 209	27 %	-88 209	-88 209
TOIMINTAKULUT	-120 700	-143 789	-165 007	15 %	-165 007	-165 007
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-98 982	-126 589	-147 807	17 %	-147 807	-147 807
VUOSIKATE	-98 982	-126 589	-147 807	17 %	-147 807	-147 807
TILIKAUDEN TULOS	-98 982	-126 589	-147 807	17 %	-147 807	-147 807
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-98 982	-126 589	-147 807	17 %	-147 807	-147 807

Kirjastopalvelut

Sysmän kunnankirjasto on harrastamisen, opiskelun, etätöiden ja lukemisen paikka. Osana Päijät-Hämeen Lastu-seutukirjastoa Sysmän kirjaston asiakkaiden saatavilla on mittava painettujen kirjojen ja e-aineistojen kokoelma. Maksuttomuus ja laajat aukiolot tekevät kylän yhteisestä monitoimitalosta saavutettavan kaikille. Kirjasto on kuntalaisten käytettävissä joka päivä klo 7.00 – 21.00 omatoimisesti. Henkilökunta palvelee arkisin ma-ti klo 12.00-18.00 ja ke-pe klo 10.00-15.00.

Kirjasto edistää kaiken ikäisten kuntalaisten yleistä hyvinvointia tarjoamalla kirjallisuutta, lehtiä, elokuvia, konsertteja, lukupiirin, sanataidekerhon ja yleisöluentoja. Kuntalaiset voivat toimia tiloissa myös itse aktiivisesti, kokoontua harrastuksiin, järjestää tilaisuuksia ja toimia yhdistyksissä. Lukuisat kuukausittain vaihtuvat näyttelyt mahdollistavat pääsyn monipuolisesti kuva- ja käsityötaiteiden äärelle. Kirjailijavierat houkuttelevat lukemisen pariin ja keskusteluun.

Kuntalaisten käytössä olevat tilat ja tietokoneet mahdollistavat työntekeksen etänä. Toimistohotellissa voi keskittyä opintoihin. Monitoimilaitteen skannaus-, kopiointi- ja tulostusmahdollisuus ovat päivittäisessä käytössä. Myös erilaisten aineistojen digitointi on mahdollista.

Kirjasto markkinoi aktiivisesti palvelujaan ja työskentelytilojaan niin vapaa-ajan asukkaille kuin kuntalaisillekin. Kirjasto järjestää maksuttomia konsertteja, yleisöluentoja, kirjailijavieraita, lukupiirin ja sanataidekerhon. Yhteistyö koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa on tiivistä. Kirjasto kutsuu kuntalaisia ja järjestöjä järjestämään osallistavia tapahtumia ja tilaisuuksia. Keväällä 2024 avataan koko Suomen kattava e-kirjasto ja Sysmä on mukana hankkeessa. Lastu-seutukirjastossa vaihtuu kirjastojärjestelmä syksyllä 2024.

Kirjastotoiminta

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	2 535	3 000	2 700	-10 %	2 700	2 700
Maksutuotot	76	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 689	0	1 700	0 %	1 700	1 700
TOIMINTATUOTOT	4 300	3 000	4 400	47 %	4 400	4 400
Henkilöstökulut	-140 096	-147 023	-149 092	1 %	-149 092	-149 092
Palvelujen ostot	-34 271	-46 020	-51 273	11 %	-51 273	-51 273
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 002	-48 200	-51 800	7 %	-51 800	-51 800
Muut toimintakulut	-119 050	-131 867	-139 725	6 %	-139 725	-139 725
TOIMINTAKULUT	-344 419	-373 110	-391 890	5 %	-391 890	-391 890
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-340 119	-370 110	-387 490	5 %	-387 490	-387 490
Rahoitustuotot ja -kulut	-50	0	0	0 %	0	0
VUOSIKATE	-340 169	-370 110	-387 490	5 %	-387 490	-387 490
TILIKAUDEN TULOS	-340 169	-370 110	-387 490	5 %	-387 490	-387 490
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-340 169	-370 110	-387 490	5 %	-387 490	-387 490

TOIMINTAYMPÄRISTÖVALIOKUNTA

Toimintaympäristövaliokunta						
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	1 014 724	1 240 540	1 249 790	1 %	1 249 771	1 249 415
Maksutuotot	101 607	130 000	130 000	0 %	130 000	130 000
Tuet ja avustukset	148 507	30 000	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	1 559 063	1 650 001	2 083 695	26 %	1 982 595	1 982 595
TOIMINTATUOTOT	2 823 900	3 050 541	3 463 485	14 %	3 362 366	3 362 010
Henkilöstökulut	-574 348	-602 456	-614 156	2 %	-614 155	-614 155
Palvelujen ostot	-1 660 781	-1 566 006	-1 977 201	26 %	-2 028 291	-1 871 957
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-703 652	-564 515	-725 129	28 %	-704 119	-684 819
Avustukset	-88 408	-131 666	-125 000	-5 %	-125 000	-125 000
Muut toimintakulut	-390 074	-374 354	-417 611	12 %	-310 573	-310 573
TOIMINTAKULUT	-3 417 262	-3 238 997	-3 859 097	19 %	-3 782 138	-3 606 504
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-593 362	-188 456	-395 612	110 %	-419 772	-244 494
VUOSIKATE	-593 362	-188 456	-395 612	110 %	-419 772	-244 494
Poistot ja arvonalentumiset	-1 110 839	-1 123 778	-1 177 798	5 %	-1 174 723	-1 174 722
TILIKAUDEN TULOS	-1 704 201	-1 312 234	-1 573 409	20 %	-1 594 495	-1 419 216
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 704 201	-1 312 234	-1 573 409	20 %	-1 594 495	-1 419 216

TEKNINEN HALLINTO (sitova)

Tekninen toimi järjestää kunnan toiminnassa tarvittavat tukipalvelut. Tekninen toimi huolehtii tarvittavan infran ja kiinteistöjen ylläpidosta, rakennuttamisesta ja kehittämisestä. Lakisääteisesti huolehditaan tämän lisäksi viranomaistoiminnan järjestämisestä. Vuonna 2024 suurimmat investoinnit olivat Ohrasaaren sillan, liikuntapuiston ja pumprack-radon rakentaminen sekä jätevedenpuhdistamon sähkö- ja automaatiojärjestelmän saneeraus. Tulevina vuosina tullaan keskittymään katu-, vesi- ja viemäriverkoston saneerauksiin. Ohrasaaren yleissuunnitelma on tekeillä ja talousarviossa on varauduttu kehittämään Ohrasaarta lähivirkistysalueena.

Tekninen hallinto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Tuet ja avustukset	133 666	30 000	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	133 666	30 000	0	0 %	0	0
Henkilöstökulut	-231 677	-239 824	-243 015	1 %	-243 015	-243 015
Palvelujen ostot	-204 293	-144 694	-75 239	-48 %	-75 239	-75 239
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 754	-7 528	-5 528	-27 %	-5 528	-5 528
Muut toimintakulut	-28 768	-24 248	-25 337	4 %	-25 337	-25 337
TOIMINTAKULUT	-470 492	-416 294	-349 118	-16 %	-349 118	-349 118
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-336 825	-386 294	-349 118	-10 %	-349 118	-349 118
VUOSIKATE	-336 825	-386 294	-349 118	-10 %	-349 118	-349 118
Poistot ja arvonalentumiset	-5 059	-4 841	-4 771	-1 %	-4 771	-4 771
TILIKAUDEN TULOS	-341 884	-391 135	-353 890	-10 %	-353 890	-353 890
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-341 884	-391 135	-353 890	-10 %	-353 890	-353 890

YMPÄRISTÖNHOITO (sitova)

Ylläpidetään infrastruktuurin toimivuutta, alueiden yleistä viihtyvyyttä ja turvallisuutta sekä vesistön kuntoa.

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Ympäristönsuojelun tavoitteena on mahdollistaa, ylläpitää ja kehittää terveellinen, turvallinen, kestävä ja viihtyisä sekä luontosuhteiltaan monimuotoinen asuinympäristö sysmäläisille.

Sysmän kunta jakaa järvien kunnostusavustuksia yhdistyksille, toimikunnille ja osakaskunnille pienimuotoisiin järvien kunnostuksiin esim. niittoon tai hoitokalastukseen.

Vuonna 2024 saatetaan loppuun Helmi II-hanke. Helmi III toteutetaan vuosien 2024 ja 2025 aikana. Hankkeilla kunnostetaan lintuvesiä ja perinnebiotooppeja Itä-Hämeessä. Helmi III -hankkeeseen kuuluu Sysmässä perinnebiotooppien laajennusalueiden kartoituksia ja hankesuunnittelua, nyt kunnostettujen perinnebiotooppien jatkohoitoa sekä Antialanlahden jatkokunnostusta. Tämä hankerahoitus edistää vuonna 2021 valmistuneen Sysmän lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelman 2021-2030 toimenpiteiden toteuttamista. Itä-Hämeen Helmi III -hankkeen kokonaiskustannusarvio Sysmän osalta on noin 77 000 euroa. Avustuksen rahoitusosuus on 88%. Kunnan maksettavaksi jäävä osuus on noin 9 200 euroa. Hankkeen omarahoitusosuus laskutetaan vuonna 2026.

Yksityistiet

Yksityisteiden kunnossapitoavustusten määrärahaa vuonna 2025 on 100 000 euroa. Edellisenä vuonna ilmoitetut perusparannuskohteet, mitkä hakevat kunnan perusparannusavustusta, lisätään myös seuraavan vuoden talousarvioon.

Ympäristöhoito						
	TP	TA	TA	Muutos-%	SU	SU
	2023	2024	2025		2026	2027
Myyntituotot	810	2 200	200	-91 %	200	200
Muut toimintatuotot	11 680	8 300	8 600	4 %	8 600	8 600
TOIMINTATUOTOT	12 490	10 500	8 800	-16 %	8 800	8 800
Henkilöstökulut	-91 468	-57 597	-61 404	7 %	-61 404	-61 404
Palvelujen ostot	-268 086	-297 083	-318 276	7 %	-318 276	-318 276
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40 192	-27 420	-27 400	0 %	-27 400	-27 400
Avustukset	-88 408	-131 666	-125 000	-5 %	-125 000	-125 000
Muut toimintakulut	-3 188	-1 551	-1 551	0 %	-1 551	-1 551
TOIMINTAKULUT	-491 341	-515 317	-533 631	4 %	-533 631	-533 631
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-478 852	-504 817	-524 831	4 %	-524 831	-524 831
VUOSIKATE	-478 852	-504 817	-524 831	4 %	-524 831	-524 831
Poistot ja arvonalentumiset	-271 991	-268 441	-273 353	2 %	-273 353	-273 353
TILIKAUDEN TULOS	-750 842	-773 258	-798 184	3 %	-798 184	-798 184
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-750 842	-773 258	-798 184	3 %	-798 184	-798 184

KIINTEISTÖT (sitova)

Tekninen toimi vastaa kunnan kiinteistöjen rakennuttamisesta ja ylläpidosta. Vuoden 2024 lopussa on valmistunut Sysmän kunnan toimitilaohjelma. Sysmän kunta haluaa kehittää kiinteistönpitoaan kestävästi ja pitkäjänteisesti. Toimitilaohjelma tarjoaa tähän hyvän työkalun. Toimitilaohjelman tarkoituksena on linjata, mitä rakennusomaisuutta kunta omistaa (suora omistus ja kuntakonsernin tytär- sekä osakkuusyhteisöjen tilaomistukset), miten ja millä resursseilla se omistuksiaan hoitaa ja miten se omistuksiaan käyttää.

Kiinteistöille on varattu osallistuvan budjetoinnin määräraha 15 000 euroa.

Kiinteistöt

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	13 414	3 500	1 500	-57 %	1 500	1 500
Muut toimintatuotot	1 545 054	1 641 701	2 065 095	26 %	1 963 995	1 963 995
TOIMINTATUOTOT	1 558 468	1 645 201	2 066 595	26 %	1 965 495	1 965 495
Henkilöstökulut	-2 411	-2 555	0	0 %	0	0
Palvelujen ostot	-582 281	-506 434	-939 100	85 %	-1 000 190	-843 856
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-490 333	-433 668	-503 401	16 %	-482 392	-463 091
Muut toimintakulut	-288 299	-297 622	-336 955	13 %	-229 917	-229 917
TOIMINTAKULUT	-1 363 324	-1 240 279	-1 779 457	43 %	-1 712 499	-1 536 865
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	195 144	404 922	287 139	-29 %	252 996	428 630
VUOSIKATE	195 144	404 922	287 139	-29 %	252 996	428 630
Poistot ja arvonalentumiset	-712 244	-711 897	-766 462	8 %	-763 387	-763 387
TILIKAUDEN TULOS	-517 099	-306 976	-479 323	56 %	-510 391	-334 756
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-517 099	-306 976	-479 323	56 %	-510 391	-334 756

LIKELAITOKSET (sitova)

VESIHUOLTOLAITOS

Jätevesihuollon järjestäminen kunnan vesihuoltolaitoksen asiakkaille taloudellisesti ympäristölainsäädännön vaatimukset täyttävästi. Puhtaan veden tuottaminen ja toimittaminen elintarvikelainsäädännön mukaisesti.

Liikelaitokset

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	472 131	534 840	548 090	2 %	548 071	547 715
Muut toimintatuotot	1 449	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT	473 580	534 840	548 090	2 %	548 071	547 715
Henkilöstökulut	-57 306	-75 029	-77 929	4 %	-77 929	-77 929
Palvelujen ostot	-128 389	-132 949	-129 928	-2 %	-129 928	-129 928
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-141 705	-84 500	-159 000	88 %	-159 000	-159 000
Muut toimintakulut	-26 448	-8 700	-8 700	0 %	-8 700	-8 700
TOIMINTAKULUT	-353 848	-301 178	-375 557	25 %	-375 557	-375 557
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	119 732	233 662	172 533	-26 %	172 514	172 158
VUOSIKATE	119 732	233 662	172 533	-26 %	172 514	172 158
Poistot ja arvonalentumiset	-120 630	-137 684	-122 816	-11 %	-122 816	-122 816
TILIKAUDEN TULOS	-898	95 978	49 717	-48 %	49 698	49 343
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-898	95 978	49 717	-48 %	49 698	49 343

YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTA (sitova)

Kunnallinen rakennusvalvontatoiminta sekä ympäristötoimi järjestetään hyvällä asiakaspalvelulla taloudellisesti ja lainmukaisesti.

Rakennuslupien määrä on nousussa, mutta rakentamislain voimaantulo vuoden 2025 alusta aiheuttaa alle 30 m²:n rakennuslupien vähenemisen, kun ne eivät enää ole luvan varaisia.

Rakennusvalvonnan taksa pyritään saamaan sellaiseksi, että lupien väheneminen pyritään kompensoimaan poikkeamislupien ja yli 30 m²:n rakennusten lupamaksuilla.

Rakentamislain muutokset aiheuttavat jollakin aikataululla kustannuksia tietomallien yms. käyttöön ottovelvoitteiden takia. Tähän varattiin 10 000 euroa ensi vuodelle.

Ympäristö- ja rakennusvalvonta

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	694	0	0	0 %	0	0
Maksutuotot	101 607	130 000	130 000	0 %	130 000	130 000
Tuet ja avustukset	8 034	0	0	0 %	0	0
Muut toimintatuotot	880	0	10 000	0 %	10 000	10 000
TOIMINTATUOTOT	111 216	130 000	140 000	8 %	140 000	140 000
Henkilöstökulut	-131 785	-137 197	-139 188	1 %	-139 188	-139 188
Palvelujen ostot	-146 415	-174 707	-174 198	0 %	-174 198	-174 198
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 579	-3 200	-5 600	75 %	-5 600	-5 600
Muut toimintakulut	-11 481	-10 151	-11 686	15 %	-11 686	-11 686
TOIMINTAKULUT	-295 261	-325 255	-330 672	2 %	-330 672	-330 672
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-184 045	-195 255	-190 672	-2 %	-190 672	-190 672
VUOSIKATE	-184 045	-195 255	-190 672	-2 %	-190 672	-190 672
Poistot ja arvonalentumiset	-915	-915	-915	0 %	-915	-915
TILIKAUDEN TULOS	-184 960	-196 170	-191 588	-2 %	-191 588	-191 588
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-184 960	-196 170	-191 588	-2 %	-191 588	-191 588

JÄTEHUOLTO (sitova)

Sysmän kunta aloitti syyskuussa 2022 jätehuoltopalvelun hoitamisen itsenäisesti ja irtautui Salpakierto Oy:stä. Tarkoituksena on järjestää kunnan jätehuolto parhaalla mahdollisella tavalla jätehuoltolain määräysten mukaisesti. Sysmän kunta osti vuonna 2024 Koskuenmäen lajitteluaseman kiinteistöt ja 1.1.2024 lajitteluaseman hoito siirtyi teknisen toimen hoidettavaksi. Lajitteluasemalle on palkattu vakinainen jätehuoltoneuvoja.

Jätelainsäädännön tavoitteena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista.

Jätehuolto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	SU 2026	SU 2027
Myyntituotot	527 674	700 000	700 000	0 %	700 000	700 000
TOIMINTATUOTOT	527 674	700 000	700 000	0 %	700 000	700 000
Henkilöstökulut	-54 267	-75 460	-85 335	13 %	-85 335	-85 335
Palvelujen ostot	-316 590	-302 577	-325 080	7 %	-315 080	-315 080
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 766	-4 500	-20 200	349 %	-20 200	-20 200
Muut toimintakulut	-29 499	-30 500	-31 000	2 %	-31 000	-31 000
TOIMINTAKULUT	-412 122	-413 037	-461 615	12 %	-451 615	-451 615
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	115 552	286 963	238 385	-17 %	248 385	248 385
VUOSIKATE	115 552	286 963	238 385	-17 %	248 385	248 385
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-9 480	0 %	-9 480	-9 480
TILIKAUDEN TULOS	115 552	286 963	228 906	-20 %	238 906	238 906
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	115 552	286 963	228 906	-20 %	238 906	238 906

KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TA 2025	Su 2026	Su 2027	TA 2024 + lta	Tp 2023	Ero 24/25	Ero %
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	17 639 674	17 311 045	17 267 055	17 314 279	18 093 072	325 395	2
Toimintamenot	-27 628 942	-27 405 904	-27 143 827	-26 689 627	-26 732 597	-939 315	3
Toimintakate (netto)	-9 989 268	-10 094 859	-9 876 772	-9 375 348	-8 639 525	-613 920	6
Laskennalliset kust.							
Poistot ja arvonal.	-1 277 516	-1 274 442	-1 274 442	-1 221 052	-1 926 291	-56 464	4
Satunnaiset kulut	-75 000	0	0	-75 000	0	0	0
Tehtävän kokonaiskust.	-11 341 784	-11 369 301	-11 151 214	-10 671 400	-10 565 816	-670 384	6

Erot edelliseen talousarvioon	2025	2024	ero	ero %
Investointimenot	2 487 000	2 577 000	-90 000	-4 %
Käyttötalousmenot	-27 628 942	-26 689 628	-939 314	3 %
Käyttötaloustulot	17 639 674	17 314 279	325 395	2 %
Toimintakate	-9 989 268	-9 375 349	-613 919	6 %
Verotulot	7 609 000	7 218 000	391 000	5 %
Valtionosuudet	4 065 301	3 626 424	438 877	11 %
Vuosikate	1 806 733	1 610 125	196 608	11 %
Tilikauden tulos	454 217	314 073	140 144	31 %

INVESTOINTIOSA

	TA 2025	TA 2026	TA 2027
Yleiset ja muut ulkoalueet			
Puistot ja leikkipaikat	65 000	20 000	20 000
Ohrasaaren perusparannus	200 000	50 000	50 000
Ilolan alueen kehittäminen	20 000		
Satamat ja laiturit	30 000	20 000	20 000
Lajitteluaseman pihan kunnostus	15 000		
Kiinteistöt			
<i>Korjaukset/saneeraukset</i>			
Virastotalon varavoimahallin katto	30 000		
Kiinteistöjen iv-kanavien puhdistus ja säätö	20 000		
Kiinteistöjen korjaukset	50 000	50 000	50 000
Teatteritalo kulunvalvonta + esteettömyys + muut korjaustyöt	120 000	100 000	
Kunnallistekniikka			
Vesi- ja viemärihuolto saneerauskohteet	280 000	200 000	200 000
Mäntytie kunnostus	60 000		
Keskustie perusparannus suunnittelu + toteutus	600 000		
Uotintie perusparannus suunnittelu + toteutus		300 000	
Väihkyläntien perusparannus suunnittelu + toteutus			500 000
Pumppaamoiden / vedenottamoiden saneeraus	20 000	20 000	20 000
Asfaltointi	100 000	100 000	100 000
Talasniemi kunnallistekniikka	500 000	500 000	
Hankinnat			
Lavat ja kontit lajitteluasemalle	20 000		
Liikuntatoimi hoitokone, leasing-hankinnalla	12 000	12 000	12 000
Ohjelmistot	15 000	15 000	15 000
Koulun hankinnat	30 000		
Laina svop, Sysmän vuokratalo	300 000	150 000	150 000
Yhteensä	2 487 000	1 537 000	1 137 000

TULOSLASKELMAOSA

TULOSLASKELMA	TA 2025	Su 2026	Su 2027	TA 2024 + lta	TP 2023	Ero 24/25	Ero %
mukana sisäiset							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	13 937 082	13 889 354	13 843 013	14 213 942	14 658 632	-276 860	-2,0
Maksutuotot	1 285 299	1 285 298	1 280 299	1 073 844	1 531 317	211 455	16,5
Tuet ja avustukset	119 600	59 800	67 150	281 600	187 016	-162 000	-135,5
Muut toimintatuotot	2 297 693	2 076 593	2 076 593	1 744 893	1 716 108	552 800	24,1
Toimintatuotot	17 639 674	17 311 045	17 267 055	17 314 279	18 093 073	325 395	1,8
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-11 705 685	-11 668 374	-11 663 974	-11 929 521	-11 976 573	223 836	-1,9
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-2 210 466	-2 204 124	-2 202 713	-2 306 847	-2 327 681	96 381	-4,4
Muut henkilösivukulut	-555 896	-554 837	-554 610	-514 886	-529 921	-41 010	7,4
Palvelujen ostot	-7 743 531	-7 727 935	-7 495 344	-7 085 305	-6 421 111	-658 226	8,5
Aineet, tarvikkeet, ta	-1 338 978	-1 288 269	-1 269 068	-1 137 065	-1 111 174	-201 913	15,1
Avustukset	-2 236 800	-2 236 800	-2 236 800	-2 133 798	-2 811 550	-103 002	4,6
Muut toimintakulut	-1 837 586	-1 725 564	-1 721 317	-1 582 206	-1 554 588	-255 380	13,9
Toimintakulut	-27 628 942	-27 405 903	-27 143 826	-26 689 628	-26 732 598	-939 314	3,4
TOIMINTAKATE	-9 989 268	-10 094 858	-9 876 771	-9 375 349	-8 639 525	-613 919	6,1
Verotulot	7 609 000	7 704 000	7 860 000	7 218 000	7 489 120	391 000	5,1
Valtionosuudet	4 065 301	4 065 301	4 065 301	3 626 424	3 579 908	438 877	10,8
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot		0	0		94 672	0	
Muut rahoitustuotot	170 000	170 000	170 000	170 000	312 003	0	0,0
Korkokulut	-36 300	-20 000	-20 000	-18 950	-51 420	-17 350	47,8
Muut rahoituskulut	-12 000	-12 000	-12 000	-10 000	-87 100	-2 000	16,7
Rahoitustuotot ja -kulut	121 700	138 000	138 000	141 050	268 155	-19 350	-15,9
VUOSIKATE	1 806 733	1 812 443	2 186 530	1 610 125	2 697 658	196 608	10,9
Suunn.mukaiset poistot	-1 277 516	-1 274 442	-1 274 442	-1 221 052	-1 217 527	-56 464	4,4
Pysyvien vast. arvonal.					-708 764		
Satunnaiset erät	-75 000			-75 000			
TILIKAUDEN TULOS	454 217	538 001	912 088	314 073	771 367	140 144	30,9
Poistoeron lis.(-)tai väh	349 107	349 107	349 107	359 147	422 602	-10 040	-2,9
Varausten lis.(-)tai väh.		0	0	0	-700 000	0	0,0
						0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (AL)	803 324	887 108	1 261 195	673 220	493 969	130 104	16,2

RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA	TA 2025	Su 2026	Su 2027	Ta 2024 + lta	TP 2023	Ero 24/25	Ero %
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	1 806 733	1 812 443	2 186 530	1 610 125	2 697 658	196 608	10,88
Satunnaiset erät	-75 000				-118 764	-75 000	
Tulorahoituksen korjaus				245 000	5 102	-245 000	
yht.	1 731 733	1 812 443	2 186 530	1 855 125	2 583 996	-123 392	-7,13
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-2 487 000	-1 537 000	-1 137 000	-2 577 000	-1 725 710	90 000	-3,62
Rah.osuudet investointi					0	0	0
Pysyvien vastaavien	120 000				2 440 759		0
luovutusvoitot							
Toiminnan ja invest.	-635 267	275 443	1 049 530	-721 875	3 299 045	86 608	-13,6
rahavirta							
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Lainakannan muutokset							
Pitkäaik.lainojen lis.				730 000		-730 000	0
Pitkäaik.lainojen väh.	-8 733	-8 957	-9 093	-8 184	-3 307 738	-549	6,29
Lyhytaik.lainojen	644 000	-266 486	-377 514		0		0
muutos							
yht.	635 267	-275 443	-386 607	721 816	-3 307 738	-86 549	-13,6
Muut maksuvalmiuden							
muutokset							
Toimeksiant.var.ja po:n					-31 872		0
Saamisten muutos					806 511		0
Korottomien velkojen mu					1 087 303		0
					1 861 942		0
Rahoituksen rahavirta	635 267	-275 443	-386 607	721 816	-1 445 795	-86 549	-13,6
RAHAVAROJEN MUUT	0	0	662 923	-59	-321 356	59	0

SYSMÄ

Sysmän kunnanviraston osoite: Valittulantie 5, 19700 Sysmä
www.sysma.fi
puh. 03 84310

LIITE : TILIKARTTA

Sysmän
kunta

Tililuettelo

03.12.2024

14:38

FIN2006595.leppasus

Sivu 1 / 13

1	Vastaavaa
10	Aineettomat hyödykkeet
1005	Tietokoneohjelmistot
1006	Muut aineettomat oikeudet
1010	Muut pitkävaikutteiset menot
1011	Vesihuoltolait.liittymismaksut
1012	Konserniliikearvo
1013	(Sis.) Liittymismaksut
1020	Ennakkomaksut (aineettom.hyöd)
11	Aineelliset hyödykkeet
1100	Maa- ja vesialueet
1102	Kiinteistöjen liittymismaksut
1103	Vesihuoltolaitoksen maa-alueet
1104	Kiint. vuokraoikeudet/liittym
1105	Maa- ja vesial.arvonkor.
1115	Asuinrakennukset
1116	Muut rakennukset
1118	Hallinto- ja laitosrakennukset
1120	Tehdas- ja tuotantorakennukset
1121	Vesihuoltol. Rakennukset
1130	Kiinteät rakenteet ja laitteet
1131	Johtoverkostot
1141	Vesihuoltol. Johtoverkostot
1150	Muut kiinteät rakenteet ja
1151	Vesihuoltol. muut kiinteät
1160	Kuljetusvälineet
1165	Tietokonelaitteet
1166	Viestintälaitteet
1170	Muut koneet ja kalusto
1171	Vesihuoltolait. muut koneet ja
1180	Luonnonvarat
1184	Arvo- ja taide-esineet
1187	Muut hyödykkeet
1190	Ennakkomaksut
1195	Keskeneräiset hankinnat
12	Käyttöön. paperit ja sijoitukset
1200	Osakkuusyhteisöosakkeet ja -os
1201	Yhteisyhteisöosakkeet ja osuud
1202	Muut osakkeet ja osuudet
1204	Tytäryhteisöosakkeet ja -osuud
1205	Asunto-osakkeet tytäryhteisöis
1206	Kuntayhtymäosuudet

1209	Liikelaitosten peruspääomaos.
1210	Muiden taseyks. peruspääomaosu
1212	Muut osakkeet ja osuudet
1213	Muut asunto-osakkeet
1214	Osakkeiden ja osuuksien arvonk
1222	Jvk-lainasaamiset
1237	Pääomalainasaamiset
1239	Muut lainasaamiset
1247	Muut saamiset
1248	Liittymismaksut palautettavat
1249	Vesihuoltolaitoksen liittymism
14	Vaihto-omaisuus
1410	Välitetyt valtion lainat
1420	Muut valtion toimeksiannot
1440	Lahjoitusrahastojen varat
1450	Itsenäistymisvarat
1460	Muut toimeksiantojen varat
15	Saamiset
1500	Aineet ja tarvikkeet
1530	Keskeneräiset tuotteet
1550	Valmiit tuotteet
1570	Muu vaihto-omaisuus
1590	Ennakkomaksut (vaihto-om.)
16	Rahoitusomaisuusarvopaperit
1600	P Myyntisaamiset
1630	P Lainasaamiset
1640	P Saamiset kunnilta ja ky (LL)
1688	P Muut saamiset
1711	P Siirtyvät korot
1712	P Muut siirtosaamiset
1760	L Saamiset kunnilta ja ky (LL)
17	Rahoitusomaisuus
1720	Myyntisaamiset
1730	Muut lyhytaik.myyntisaatavat
1745	R/Lomatoimen saamiset
1746	Vesihuoltolaitoksen saamiset
1748	Jätehuollon saamiset
1750	Lainasaamiset
1755	Approval sis myyntisaamiset
1779	Muut lyhytaik. Lainat
1780	Menojen selvittelytitli
1781	Muut saamiset
1800	Muut saamiset
1801	Alv-saam maahantuonti vähennys
1802	Alv-saam maahantuonti palautus
1803	Alv-saaminen EU vähennys
1804	Alv-saaminen EU palautus
1805	Alv-saaminen rak.palv. väh.
1806	Alv-saaminen rak.palv. pal.
1807	Alv-saaminen vähennysjärj.

1808	Alv-saaminen palautusjärj.
1809	Alv-saam.lask.palaut 5%
1810	Alv-saaminen
1816	Siirtyvät korot
1828	Myyntireskontran välitili
1829	Muut siirtosaamiset
18	Vapaa
1830	Osakkeet ja osuudet
1850	Sijoitukset valtion velkasit.
1855	Sijoitukset kuntatodistuksiin
1860	Sijoitukset muihin rahamark.in
1870	Jkv-saamiset
1873	Lyh. siirtosaamiset valtiolta
1891	Rahasto-osuudet
1892	Muut arvopaperit
19	Vapaa
1900	Rahat ja pankkisaamiset
1962	Sp 22245
1963	OP 2174
1964	OP 220735
1967	SP 215858
1970	DB 16740386
1983	SEB
2	Vastattavaa
20	Oma pääoma
2000	Peruspääoma
2010	Arvonkorotusrahasto
2015	Muut omat rahastot
2040	Ed.tilikausien yli-/alijäämä
2041	Lask. ed.tilik. yli-/alijäämä
2050	Tilikauden yli-/alijäämä
2051	Laskennallinen tilik. yli-alij
21	Kertynyt poistoero
2100	Poistoero
2110	Muut vapaaehtoiset varaukset
2120	Eläkevaraukset
22	Vapaaehtoiset varaukset
2222	Sysmän ala-asteiden stipendi-
2223	Lahjoitusvarat Matriikkelitili
2224	Koulun oppilaskunta
2225	Lahjoitusvarat/Laine
2226	Lahjoitusvarat/Sormunen
2227	Lahjoitusvarat/Lievonen
2228	Lahjoitusvarat/Sihvola
2229	Lahjoitusvarat/Roos
2230	Ester-kodin TV/avustus SP-19
23	Pakolliset varaukset
2130	Muut pakolliset varaukset
2131	Purkuvaraus
2300	Välitettävät valtion lainat

2310	Välitetyt valtion lainat
2320	Muut valtion toimeksiantojen p
2325	Lahjoitusrahastojen pääomat
2330	Muiden toimeksiantojen pääomat
24	Arvostuserät
2400	P Joukkovelkakirjalainat
2410	P Lainat rah- ja vakuutuslaito
2415	P Lainat kunnat/kuntayhtymät (
2420	P Lainat julkisyhteisöiltä
2430	P Lainat muut luotonantajat
2449	P Saadut ennakot
2452	Viemärlait. Liittymismaksut
2457	P Ostovelat
2458	P Korottomat kunnalta / ky (LL
2460	P Johd.sop.per.vast.ot.kät.vak
2461	Muut pitkäaik. Velat
2469	P Liittymismaksut ja muut vela
2470	P Siirtovelat
25	Pitkäaikainen vieras pääoma
2500	Joukkovelkakirjalainat
2501	Lyh osuus Joukkovelkakirjalain
2510	Lainat rah- ja vakuutuslaitokse
2511	Lyh osuus rah ja vakyhtiölaina
2515	Lainat kunnat/kuntayhtymät (LL
2516	Lyh osuus kunnalta ja kuntayht
2520	Lainat julkisyhteisöiltä
2521	Lyh osuus julkisyhteisöiltä
2530	Lainat muilta luotonantajilta
2531	Lyh osuus muut luotonantajat
2540	Saadut ennakot
2542	Varhemaksuvelka
2543	Taloudellinen tuki
2545	Ostovelat
2550	Korottomat velat kunnilta/ ky
2552	Kom myynnin välitili
2555	Alv-velka yhteisö EU
2556	Alv-velka
2557	Maahantuonnin alv-velka
2558	Alv-velka oma käyttö
2559	Alv-velka rak.palvelut kääntei
2560	Jätehuollon selvittelytili
2561	Palkkojen selvitystili
2562	Nettopalkkavelat
2563	Ulosottovelat
2564	Puoluejäsenmaksuvelat
2565	Ay-jäsenmaksuvelat
2566	Ennakonpidätysvelat
2567	Työnantajan sairausvakuutus
2568	Liittymismaksuvelat
2569	Muut velat

2570	Työntekijän TyEL-maksut
2571	Työnantajan vapaa-ajan tapatur
2572	Työnantajan tapaturmavakuutus
2573	Ta:n työttömyysvakuutusvelka
2574	Työntekijän työttömyysvakuutus
2575	Työnantajan JuEL(KuEL)-maksut
2576	Työntekijän JuEL(KuEL)-maksut
2577	Työnantajan JuEL(VaEL)-maksut
2578	Työntekijän JuEL(VaEL)-maksut
2579	Siirtyvät korot
2580	Lomapalkkajaksotus, palkat
2581	Lomapalkkajaksotus, sivukulut
2589	Muut siirtovelat
2590	Työnantajan TYEL-maksut
2591	Valtionosuusennakot
2614	Pyörästystili
26	Lyhytaikainen vieras pääoma
2455	(Sis.) Liittymismaksut,velat
28	Vapaa
2800	Sosiaalitoimen välitystili
2801	Lastensuojelun välitystili
2810	Takuuvuokrat
2820	Tulojen selvittelytili
2831	Talouststo.selvittelytili
2832	yo kirjoitusmaksut/selvittelyt
2833	Kirjaston maksujen selvittelyt
2890	Ostoreskontran välitili
2960	Muut siirtovelat kunnille ja k
2962	Muut siirtovelat valtiolle
3	Liiketoiminnan tuotot
30	Verollinen myynti
3005	Myyntituotot
3010	Korvaustuotot valtiolta
3020	Kotikuntakorvaustuotot
3025	Muut yht.toim.korv. kunnilta
3032	Oppisopimuskoul.korv. /kunta
3060	Kotikuntakorvaukset kuntayhtym
3070	Liiketoiminnan tuotot (LL)
3200	Myyntituotot muilta
31	Veroton myynti
3290	(Sis.) Myyntituotot
3496	(Sis.) Rakenn. ja huon. Vuokra
32	Alennukset
3295	Muut maksutuotot
3298	(Vyör.erä) Vyörytetyt tulot
3299	Aktivoidut myyntituotot
33	Luottotappiot
3300	Tuet ja avustustuotot muilta
3350	Tuet/avustustuotot muilta kunn
3390	Palkkatukituotot

34	Muut myynnin oikaisuerät
3405	Ateriamaksut asiakkailta
3411	Terveystenhuollon asiakasmaksut
3420	Sosiaalipalvelujen asiakasmaksut
3440	Maa-/vesialueiden vuokratuotot
3450	Rakennusvalvonta- ja tarkastus
3497	Asuntojen vuokratuotot
3498	Muiden rakennusten vuokratuoto
3499	Muut vuokratuotot
35	Valmisteverastojen muutos
3510	Pys.vast.luovutusvoitot
3521	Vak.yht. vahinkovak.korv.tuoto
3530	Muut tuotot
3533	Liiketoiminnan muut tuotot (LL
3536	Sakko- ja uhkasakkotuotot
3560	Tuet ja avustukset kunta/ky (L
36	Valmistus omaan käyttöön
3610	Valm. ja kesker tuott varast l
37	Vapaa
3710	Valmistus omaan käyttöön
4	Aineet, tarvikkeet ja tavarat
43	Toimituskulut ja rahdit
4300	Asiakaspalvelujen ostot
4315	Palvelusetelit
4340	Asiantuntijapalvelut
4341	Toimistopalvelut
4342	ICT-palvelut
4343	Puhelin- ym.telekulut
4344	Rahoitus- ja pankkipalvelut
4346	Työvoiman vuokraus
4348	Tulkkaukset
4350	Painatukset ja ilmoitukset
4360	Posti- ja kuriiripalvelut
4370	Vakuutukset
4380	Puhtaanapito- ja pesulapalvelu
4381	Jätevesimaksut
4390	Rak.ja al.rak.-ja kunn.pitopal
4400	Kon. kal. laitt. ja rak.kunn.p
4410	Majoitus- ja ravitsemuspalvelut
4420	Matkustus- ja kuljetuspalvelut
4430	Sosiaali- ja terveystuotot
4440	Koulutus- ja kulttuuripalvelut
4445	Koulutuskorvaukset työnantajil
4450	Osuus verotuskustannuksiin
4460	Muut yhteistoimintaosuudet
4470	Muut palvelut
4480	Aktivoidut palvelujen ostot
45	Ulkopuoliset palvelut
4500	Toimisto- ja koulutarvikkeet
4510	Kirjallisuus

4520	Elintarvikkeet
4530	Vaatteisto
4533	Lääkkeet
4534	Hoitotarvikkeet
4550	Puhdistusaineet ja -tarvikkeet
4560	Poltto- ja voiteluaineet
4568	Lämmitys
4569	Sähkö ja kaasu
4570	Vesi
4580	Kalusto
4590	Rakennusmateriaali
4600	Muu materiaali
4640	Pysyviin vst. akt. aineet. tar
4670	Varastojen lisäys/vähennys (LL
4912	(Sis.) Kokous- yms.kulut
47	Vapaa
4710	Omaishoidon tuki
4712	Kotihoidon tuki
4713	Kotihoidon kuntalisä
4714	Yksityisen hoidon tuki
4715	Yks.hoidon tuen kuntalisä
4716	Osittainen ja joustava hoitora
4721	Täydentävä toimeentulotuki
4722	Ehkäisevä toimeentulotuki
4723	Täyd. ja ehk. toim.tuk. tak.pe
4730	Starttiraha
4739	Muut avustukset kotitalouksill
4742	Avustukset yhteisöille
4746	Työnantajan palkkatuki
4748	Kunnan rah.osuus työttömyyst.
4750	Muut avustukset yhteisöille
48	Vapaa
4810	Maa-/vesialueiden vuokratulut
4820	Rak.-/huoneistojen vuokratulut
4830	Koneiden/laitteid. vuokratulut
4890	Muut vuokratulut
4899	Aktivoidut vuokratulut
49	Vapaa
4901	Jätevero
4910	Muut välill. ja välittöm.verot
4911	Edustus- ja kokouskulut
4913	Kunnanjohtajan käyttövarat
4914	Jäsenmaksut
4915	Jäsenmaksut kuntien keskus-
4920	Pysyv.vastaav.hyöd.luovutustap
4921	Luottotappiot toimintatuotoist
4930	Takaustappiot
4931	Takauskorv. takaisinperinnät
4935	Vahingonkorvauskulut
4940	Muut toimintakulut

4990	Aktivoidut muut kulut
5	Muut muuttuvat kulut
50	Palkat ja palkkiot, muuttuvat
4000	Maksetut palkat ja palkkiot
4001	Sijaisten palkat
4002	Tuntipalkat
4003	Erilliskorvaukset
4006	Työllistettyjen palkat
4060	Jaksotetut palkat ja palkkiot
4065	Aktivoidut palkat ja palkkiot
5000	Kunnan tulovero
5100	Kiinteistövero
5200	Osuus yhteisöveron tuotosta
5400	Muut verotulot
51	Sosiaalikulut, muuttuvat
4080	Luontoisetujen vastatili
4082	Ravintoedut
4083	Autoedut
4084	Asuntoedut
4085	Polkupyöräetu
4090	Sairausvakuutuskorvaukset
4091	Tapaturmakorvaukset
4094	Perhevapaakorvaukset
4110	Eläkevakuusmaksut
4111	JuEL, palkkaperusteinen
4112	KuEL, eläkemenoperusteinen
4113	VaEL-maksut
4114	Varhe-maksut
4120	Maksetut eläkkeet
4130	Jaksotetut eläkekulut
4135	Aktivoidut eläkekulut
4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmak
4200	Aktivoidut sosiaalivakuutusmak
4210	Muut henkilösivukulut
4211	Työnantajan sosiaaliturvamaksu
4212	Työttömyysvakuutusmaksut
4213	Tapaturmavakuutusmaksut
4214	Taloudellinen tuki
4215	Vap.eht. tapaturmavak.maksut
4219	Muut sosiaalivakuutusmaksut
52	Muut muuttuvat kulut
4005	Kokouspalkkiot
4081	Puhelinedut
5005	Valtio/asiakaspalvelujen ostot
5010	Kunnat/asiakaspalvelujen ostot
5020	Kuntayhtymät/asiakasp. ostot
5026	Palvelutuot. Kuljetusmaksut
5101	(Sis.) Tsto- ja asiantunt. pal
5108	(Sis.) Puhtaanapito/pesulapalv
5109	(Sis.)Jätevesi

5110	Haja-asutusalueen jätekeräys
5111	Lajitteluaseman muut kulut
5121	(Sis.)Rakenn. ja al. k-pito/ki
5152	Henkilöstön matkustuspalvelut
5155	Koulukuljetukset
5156	Muut oppilaskuljetukset
5162	Henkilöstön työterveyshuolto
5165	Työterveyshuollon palautukset
5172	Henkilöstön koulutus
5174	Henkilöstön lahjat
5201	Osuus maakunnan liitoille
5202	Jäsenmaksut kuntien keskus-
5251	(Sis.) Muut palvelut
5299	(Vyör.) Tukipalv./atk.talous,
5311	Koulujen oppikirjat
5314	Lehdet ja elokuvat
5315	Kirjaston kirjaostot
5355	(Sis.)Vesi
5361	(Sis.) Kalusto
55	Vapaa
5501	Kunnan peruspalv. valt.osuus i
5502	Verotuloihin perustuva valt.os
5510	Harkinnanvarainen valtionos. k
5701	Opetus- ja kultt. muut valtion
5850	Muut valtionosuudet
5890	Verotulomenetyksen korvaus
6	Kiinteät kulut
60	Kiinteät kulut
6040	Korkotulot antolainoista
6050	Muut korkotulot
6055	Korkojohd.korkotuotot suojaava
6111	(Sis.) Rakennusten ja huoneist
61	Palkat ja palkkiot, kiinteät
6100	Osinkotuotot ja osuusp.om.kor.
6115	Korvaustuotot peruspääomasta
6116	Korvaustuotot jäännöspääomasta
6120	Verotil.korkotuotot/korotukset
6130	Viivästyskorkotulot
6140	Perusp.korkotuotot ky:ltä
6150	Kurssivoitot rahoituslainoista
6160	Arvopapereiden luovutusvoitot
6169	Korkojohd. tuotot ei suojaava
6170	Muut rahoitustuotot
6176	Takausprovisiotuotot
6180	Arvonalent.palautumiset
62	Sosiaalikulut, kiinteät
6250	Korkokulut kunnalle/Ky:lle (LL
6255	Korkokulut lainoista ulkop
6270	Korkojohd. liit. kul.ja tuot.
63	Vuokrat

6301	Peruspääoman korkokulut
6304	Korvauskulut peruspääomasta (L
6306	Korvauskulut jäännöspääomasta
6330	Kursstappiot rah.lainoista
6335	Arvopapereiden luovutustappiot
6360	Arvonl.vaiht.vast.rah.arvop.
6370	Arvonl.pys.vast.sij. pl. t.a.
6379	Korkojohd. kulut ei-suojaava
6380	Muut rahoituskulut
6501	(Sis.) Muut kulut
69	Vapaa
6200	Arvonlisävero
7	Poistot
70	Poistot
9010	Poistot muista pitkävaikutteis
9020	Poistot rakennuksista
9030	Poistot kiinteistä rakenteista
9040	Poistot koneista ja kalustosta
71	Vapaa
7170	Suunnitelman mukaiset poistot
7180	Kertaluonteiset poistot
7190	Pys.vast.hyöd.luov.voitot/tapp
72	Vapaa
7230	Pys.vast.arvonalentumiset
7240	Muut arvonalentumiset
8	Rahoituserät
80	Korkotuotot
8000	Pys.vast.hyödyk.luovutusvoitot
8010	Omistussuoksien luovutus.
8020	Vah.korv.takauskorv.sop.sakot
8050	Muut satunnaiset tuotot
8330	Viivästyskorkotulot
81	Muut rahoitustuotot
8100	Pys.vast.hyödyk.luovutustappio
8110	Omistussuoksien luovutukset
8120	Vah.korv.tak.korv.sop.sakot
8130	Annetut akordit ja kons.avustu
8150	Muut satunnaiset kulut
8191	(Sis.)Muut rahoitustuotot
8380	(Sis.)Korvaus peruspääomasta
82	Korkokulut
8250	Korkokulut lyhytaik.lainoista
8310	Verotilityskorkokulut
83	Muut rahoituskulut
8361	Pankkipalvelumaksut
85	Satunnaiset tuotot
8500	Poistoeron lisäys (-)
8550	Poistoeron vähennys (+)
86	Satunnaiset kulut
8600	Varausten lisäys (-)

8650	Varausten vähennys (+)
87	Poistoeron muutos
8700	Rahastojen lisäys (-)
8750	Rahastojen vähennys(+)
8760	Tuloverot (LL)
8800	Tilikauden yli-/alijäämä
9	Vapaa
90	Vapaa
99991	Rahoitusosuudet investointimen
99992	Inv.hyödykk.luovutustulot brut
99993	Toiminnan ja inv. rahavirta
99994	Lainakanta 31.12.
99995	Henkilöstömäärä
99996	Tuloveroprosentti
99	Vapaa
9990	Täsmäytystili
9999	Nettopalkat Personec F